

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nerancate nu se pri-
mesc. — Manuscrisul nu se
retrimite.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:

REDACTIUNEA DE ANUNTURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf.
Nrx. Augenföld & Emeric Les-
ner Heinrich Schalek. A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppelik.
la Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-közut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 44).

„GAZETA“ iese în București.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-rii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 50, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 242. — Anul LXV.

Brașov, Duminică 3 (16) Noemvrie.

1902.

Incurcăturile dinăuntru.

Eată, că anul se apropie de sfârșitul său și încă nu s'au putut împăca nemulțumirile dintre popore nici înăuntrul Austriei, nici înăuntrul Ungariei, nici pactul economic austro-ungar, ce se trăgănesce de ani de zile, nu s'a putut încă încheia.

Cei-ce au înființat înainte cu 35 de ani dualismul, au crezut, că vor pute schimba mersul firesc al dezvoltării în monarhia acesta, așa numai după pofta lor, pentru tot-deuna. Ei și-au închipuit, că, decât Nemții vor domni în Austria și Maghiarii în Ungaria, toate vor merge după tipicul lor dualist, așa că, predominarea germană și maghiară va fi și va rămâne osia, în jurul căreia se vor învîrți toate, dincoace și dincolo de Laitha. Cât pentru celelalte popore nimeni nu se gândea a le mulțumi.

Ce vedem ați după trei-deci și mai bine de ani? În Austria vedem, că incurcăturile interne, produse în urma certelor dintre naționalități, au devenit așa de mari, încât stăpânirea numai scie, ce se începă, ca să iasă din marea ei strimțore și nici că mai are altă speranță, decât aceea, că doră îi va succede împăratului a găsi vr'un mijloc de a eși din incurcătură, cel puțin pe un timp ore-care.

Parlamentul vienes se află erăși sub zodia obstrucțiunii. Germanii nu vor nici de cum a le concede, ca să se introducă limbă cehică, ca limbă oficială internă în Boemia și Moravia, ér Cehii sunt firm hotărâți a se împotrivi introducerii limbei germane, ca limbă a statului, și nici că vor să audă de acesta. Am văcut noi, dic conducătorii cehi, cari sunt urmăriile introducerii limbei statului în Ungaria și deci în voi, ca și noi să suferim de acele mari neajunsuri, de care sufer ați poporele nemaghiare din Ungaria, când abia mai pot răsufila sub regimul „limbei statului“.

De aceea Cehii au declarat, că n'au încredere în declarațiile ministrului-președinte Koerber și, că vor face obstrucțiune, decât guvernul nu va împlini pretensiunile lor naționale.

Un vorbitor din partea germană a spus-o verde, că decât ar ajunge Slavii la putere în Austria, Germanii ar preferi mai bine să se alătore la imperiul german. Apoi adause, că între Germanii și Cehii nu pôte fi împăcare, căci întrebarea dintre ei este, nu care din doi are mai mult drept, ci care din ei va fi mai tare.

Așa stau lucrurile în Austria. Ear în Ungaria ce vedem? Lumea întorsă Aici vocea naționalităților e înăbușită și, lucru de mirare, că cu toate acestea cei mai neliniștiți, cei-ce arată mai multă frică pentru dezvoltarea lucrurilor în viitor sunt tot supremații și șoviniștii maghiari. Ii mustră ore consciuța, orî nu sunt siguri de isbinșile, pe cari a le fi câștigat în folosul maghiarisării se fălesc așa de mult?

În Ungaria nimeni nu se mai gândesce ați a face destul justelor pretensiuni ale naționalităților. Totuși șoviniștii se vaetă, că e rău și că e mare pericolul, ce amenință din partea naționalităților. Ei, în loc să caute a depărta acest pericol, cerând să li-se facă dreptate, pretind dela naționalități imposibilul, de a se maghiarisa, și sunt nerăbdători, că acesta nu se pôte întâmpla peste nopte.

Dilele acestea un deputat koșuthist dicea, că naționalitățile ar fi bine să fie câștigate pentru ideea independenței; să ajungă numai statul a pune mâna odată pe toate școlile, căci atunci va fi pace și naționalitățile vor pute în liniște să-și arate pietatea pentru trecutul lor. Unde rămâne însă viitorul? Cum își vor pute aceste popore desvolta cultura lor națională cu școle maghiare?

Idei șuchiate ca acestea tulbură mințile șoviniștilor. Și de unde vine acesta, decât nu de acolo, că ei înăuntrul lor sunt convinși, că nu se

pôte să rămână lucrurile așa cum sunt ați, nu se pôte să fie suprimate pentru tot-deuna drepturile naționalităților.

Acești șoviniști incorigibili, cari strigă, amenință și insultă mereu pe cei-ce vor să-și păstreze limba și naționalitatea, sunt așa de orbi a crede, că, decât stăpânirea ungară a făcut, ca de pildă bancnotele să fie tipărite pe o lature numai cu text maghiar, naționalitățile vor uita, că Ungaria e tot așa țără cu mai multe limbi, ca Austria, și că au drept și ele să trăiască aici cum le-a făcut și le-a lăsat Dumnezeu!

Regele Carol în Bulgaria.

(Dela Giurgiu la Ruscuc. — Primirea la Ruscuc. — Plecare la Plevna. — La Grivița. — La Plevna. — Întorcerea în România.)

M. S. Regele Carol sosind Marți dimineța în gara Giurgiu, a fost primit de către primarul orașului Dimitrescu. Onorurile militare au fost date de o companie din regimentul 5 Vlașca. Populațiunea orașului îngrămădită pe chei, împodobit cu ghirlande și drapele, a aclamat cu însuflețire pe Suveran. Aici s'au prezentat M. S. Regelui oficerii bulgari atașați pe lângă persoana Maiestății Sale pe tot timpul șederei saie în Bulgaria. Regele s'a imbarcat cu suita sa, la ora 1 și 5 minute, pe bordul vaporului „Orientul“, care a fost însoțit de vaporul bulgar „Alexandru“, de canonierile române „Oltul“ și „Siretul“ și de torpilorul român „Sborul“. Vasele române au salutat teritoriul bulgar prin salve de tunuri și prin pavilionele lor. Bateriile din Ruscuc au răspuns, dând salutul Regelui prin salve de tunuri.

La debarcaderul din Ruscuc, Maiestatea Sa a fost primit de către A. S. R. Principele Ferdinand al Bulgariei și de către fratele său A. S. R. Principele Filip de Coburg, încunjurat de o numărösă casă militară.

Intrevederea Regelui cu Principele Bulgariei a fost din cele mai cordiale. Ambii Suverani s'au îmbrățișat și sărutat în modul cel mai prietinesc.

La debarcader o companie de marinari bulgari a dat onorurile militare.

Maiestatea Sa și A. S. R. Principele Ferdinand au fost primiți de către d-l Danew, ministrul afacerilor străine și de culte; d-l Sarafoff, ministrul de finance; Ludskanow, ministrul de interne; d-l Radew, ministrul justiției; generalul Papi-

kow, ministrul de rășboi; archiepiscopul și mitropolitul Ruscucului I. P. S. S. Mitropolitul Vasili; vicepreședintele Sobraniei, d-l Frangea; d-l Manolow prefectul Ruscucului, cari au fost prezentați Maiestății Sale. Au fost de asemenea prezentați următorii oficeri: generalul Nikolaiew și generalul Drandarewski, generalul Agura și generalul Ivanow. Pe cheu regimentul de infanterie Nr. 2, „Iskerski“, a dat onorurile militare și apoi a defilat înaintea Suveranilor. Regele și Principele au plecat la palatul din Ruscuc, în trăsura de gală, trasă de 4 cai și escortată de un escadron din garda princiară.

La intrarea stradei Princiare era ridicat un arc de triumf, în fața căruia aștepta primarul orașului, încunjurat de membrii consiliului municipal, de funcționari, de notabilitățile orașului și de mai multe domne.

Primarul orașului, d-l Martinov a prezentat Maiestății Sale pânea și sarea tradițională și i-a adresat următoarea alocuțiune de bună venire:

„Orașul Ruscuc este fericit de a „primi pe Maiestatea Voștră, Suveranul „frumösei și ospitalierei țări, care în timpuri de restriște, a fost un refugiu pentru „Bulgarii, cari fugeau de persecuțiuni, care „a împărtășit cu noi durerile și bucuriile, „și ai cărei fii, având pe Maiestatea Voștră „în fruntea lor, au luat o strălucită parte „în rășboiul pentru desrobirea noastră. Pă- „trunși de sentimentele de recunoscință, „consiliul comunal și cu mine, în numele „populațiunei orașului Ruscuc, urăm cu „bucurie o bună venire Maiestății Voștre „și o rugăm de a primi pânea și sarea“.

Pe tot parcursul cortegiului regal trupele garnisonei erau înșirate. Orașul era pavoasat și împodobit. În curtea palatului princiar o companie din regimentul 5 de infanterie „Dunavski“ a dat onorurile militare. La orele 3 și 45 minute Regele și Principele Bulgariei, urmați de suite, au vizitat casarma regimentului 5, precum și monumentul comemorativ al acestui regiment, ridicat în amintirea bătăliei de la Slivnița, la care acest regiment a luat o parte glorioasă.

Înainte de a se reîntorče la palat, Regele și Principele au făcut o vizită mitropolitului din Ruscuc și au vizitat catedrala metropolitană.

Regele Carol a primit în urmă corpul consular și a acordat audiență d-lui Danew, președintele consiliului.

Séra orașul a fost feeric iluminat; aerul răsună de plesniturele artificierilor și de sunetul musicelor militare.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântec.

Spune-mi codrule, vecine,
Unde-s florile din tine,
Unde-s cântecele tale,
Codrule bătut de jale?

Sus pe ramuri despoiate
Stan cuibșorele uitate,
Norii negrii mi-te'ndoie,
Codrule bătut de ploie.

Dér pe costa dusă 'n zare
Cine 'ți trece pe o cărare?
— Trece sufletu-mi și-ți spune
Basme dragi din vremuri bune.

Veturio.

Frumösa lumii.

De M. Eminescu.

(Fine)

A doua séră ér șterge cheia. Vine ér. „Ce vrei stăpâne?“ Vrău să te duci să-l pui pe ginerile împăratului într-o movilă de omăt când o dormi și pe mirésă s'o pui în vârful casei!... Pe casă era frig-frig, da nu era omăt. Ista a degerat de tot, dér de dënșă tot îi era milă. Numai jumătate de nópte s'o lăși pe vârful casei.

Când a adus pe mire diminéța era țepăn. S'o strins doctorii, dér n'au avut ce-i face, a murit șermanul. Écă se împlinesce șeptemăna.

El ér șterge cheia, vine ér... Măne diminéța să-mi aduci o trăsura de aur și cai, cari or mânca jeratec și or bea pară, și mie straele cele mai frumöse din lume să mi-le aduci. — Se pune el în trăsura a doua și se pornesce către împăratul.

— Cum îi voinice? dice împăratul.

— Am venit să-mi dai fata. — El se

făcu că nu scie, că i-a murit ginerile. I-o dă împăratul. Face o nuntă strălucită și i-o dă și-o duce la palatul lui, — da lui așa-i era de dragă, c'o prăpădia din ochi.

Écă aude vrăjitorul că el a eșit din pământ. Ce să facă el, să pôtă pune mâna pe dënșul? Că el cât era de vrăjitor și strașnic, da el n'avea numai vr'o 2 drați, dér ista cheia iadului o avea. Dér el pune cheia ceea tot-deuna pe sobă și numai sufragiul scia de dënșă. Da sufragiul nu prea avea minte destulă 'n cap. Écă s'o luat el cu fata împăratului la preumblare. Dér vrăjitorul a luat o mulțime de chei nouă, altele de aur, de aramă, de argint, și o început a străjui pe la porța ginerului împăratului.

Cine-mi dă chei ruginite, că-i dau de cele de aur? Și sufragiul cu nu prea multă minte 'n cap a gândit să deie cheia ceea și să iee una de aur, că mai bine a prii stăpâni-său. Ehei! și când i-o luat cheia, i-o luat șeraclul totă puterea lui. Ii dă.

N'o apucat el de-a veni de la plimbare și palatul n'a mai fost. A rămas el șeraclul în câmp, nici bordeiul cât avea înainte nu era acu. Da împăratul i-a trimis așa răspuns p'un logofet, că decât până în trei zile n'o face palatul cum a fost, îi ia fata și nu i-o mai dă. Acu țam spus că mai bine i-ar fi luat zilele, cât să i-o iee pe dënșă. Mare lucru dragostea!

Ce să facă el? Da și fata strașnic ținea la dënșul. Nainte mai drag îi era cel degerat, — da acuma! O așteptat el până a treia zi, — nu-i de chip, n'are de unde să facă palatul. Iși ia el ziua bună dela nevastăsa: cine scie ce jelanie a fost acolo! Mă duc de-acum în lumea mea!

Merge el și ajunge la o baltă (cam un iaz vinea). De-acu n'am ce face, mă înec! Dér așa frecându-și mânilor de verguța, ce i-o dat'o vrăjitorul când l'o vîrit în gröpă, vine un om de fier. „Ce vrei stăpâne?“ „Vreau cheia cea de la iad“. „Eu cheia iadului nu ții-o pot da“.

„Ecă textul discursului pronunțat de *Principele Bulgariei* la prânzul de la Rusciuc, dat în onoarea M. S. Regelui României:

„Cu cea mai adevărată mulțumire salut pe Augustul vecin, care vine să-mi „facă vizită pe pământul bulgar. Prezența Regelui României între noi este o dovadă despre raporturile de amicitie și de bună vecinătate, cari există într'un mod așa de fericit între țera Majestății Sale și a mea. Țin să dau Majestății Văstre asigurarea, că eu și guvernul meu nu vom neglija nimic pentru a strânge și a întări aceste bune relațiuni. Această vizită are pentru Bulgaria și pentru suveranul său cu atât mai mult preț, cu cât ea coincide cu a douăzeci și cincea aniversare a războiului de liberare, la care Majestatea Văastră cu viteza sa armată a luat o glorioasă parte pe câmpurile de bătăie dintre Dunăre și Balcani, fapt despre care vom păstra cu credință o amintire recunoscătoare. Pătruns de aceste simțăminte, ridic paharul meu în sănătatea Majestății Văstre, a Majestății Sale Reginei și a Dinastiei regale, precum și pentru prosperitatea României“.

Musica a intonat imnul român.

M. S. Regele României a pronunțat ca răspuns la toastul Principelui Bulgariei, următoarele cuvinte:

„Adânc mișcat de amabilele cuvinte ce Alteța Văastră Regală Mi-ați adresat, mulțumesc din totă inima pentru primirea frumoasă și călduroasă ce Mi-s'a făcut de către Alteța Văastră Regală, de poporul său, de către armata sa și cu deosebire de orașul Rusciuc, ale cărui progrese îndeplinite sub domnia Alteței Văstre Regale, m'au surprins în modul cel mai plăcut.

„Privesc ca o fericită coincidență faptul, că am venit să fac vizită Alteței Văstre Regale în epoca aniversării a „25-a a glorioșului război, care s'a desfășurat pe câmpiile de bătăie din Bulgaria.

„Națiunea bulgară salută cu aceleași simțăminte ca și noi victoriile repurtate de armatele aliate ruso-române. Aceste evenimente nu pot decât să apropie cele două țări ale noastre și să consolideze relațiunile de prietenie pe cari Eu pun un mare preț, visita mea fiind o nouă cheazășie pentru dezvoltarea lor în viitor.

„Făcând cele mai sincere urări pentru fericirea Alteței Văstre Regale și a membrilor familiei sale, precum și pentru țiile prețioase ale Augustei Văstre mame și pentru prosperitatea Bulgariei, ridic paharul meu în sănătatea Alteței Sale Regale Principelui Bulgariei“.

Musica a intonat imnul bulgar.

Pecarea la Plevna.

Mercuri dimineața la ora 7 și 30, M. S. Regele împreună cu principele Ferdinand al Bulgariei și cu principele Filip de Coburg împreună cu suitele lor, au părăsit

Rusciucul c'un tren special mergând spre Plevna. Trenul s'a oprit câte-va minute în gările Bela și Gorna-Orehovița, ér M. S. Regele se coborî din vagon, convorbind cu ómeni din popor, în locurile unde fusese acum 25 de ani.

La Poradim Regele, Principele Ferdinand și suitele se coborîră din tren și merseră în comună cu trăsuri. M. S. Regele vizită căsuțele, unde la 1877 avusese cartierul său, Maj. Sa și repositul împărat Alexandru II. Vederea căsuței unde a locuit, a emoționat adânc pe Majestatea Sa și plecând, M. S. decora pe primarul și proprietarul casei istorice, Dedo Verban.

La Grivița.

La órele 3 $\frac{1}{2}$, cu toții ajunseră la Grivița, falnica redută luată de curcanii români la 1877. Mii de țărani erau acolo, pentru a-l primi, și doctorul Drumeff rosti în frântuzese un discurs, prin care salută pe M. S. Regele glorificând faptele eroice ale armatei române.

Apoi merseră a vizita capela comemorativă română, ridicată în amintirea soldaților morți în războiul de la 1877—78. Frumóse arcuri de triumf erau ridicate la intrarea caplei.

Mitropolitul *Constantin din Vrața*, îmbrăcat în odăjii, primi pe regele Carol la intrarea în biserică și rosti un mișcător discurs de bună venire vitézului de acum 25 ani, dicând între altele:

„Sculăți-vă din mormintele vóstre, voi cei căduți pentru liberarea unui nenorocit popor oprimat și schingiuit de barbaria asiatică secolii îndelungați, sculați-vă, căci étă-l a venit acela, care v'a condus la victorie, a venit să vă aducă prinusul omagiilor Sale pentru bravura și abnegațiunea vóastră.

„Astăzi, când țera noastră trece prin momente grele și când Principele nostru prea iubit stă singur, a venit ca să-i arate calea și să-i întărească curagiul.

„O, brav Rege! Bulgaria este o țară mică și neputincioasă, dér recunoscința ei pentru tot ce ai făcut, este neștersă în inimile tuturor...“

După vorbirea, care a mișcat adânc până la lacrimi, pe toți cei de față, Mitropolitul a prezentat Regelui Carol, spre amintire, o iconă în argint, și apoi a intrat în Capelă, unde a oficiat serviciul religios.

După serviciul divin, Regele Carol se coborî în cripta, în care se află depuse osămintele ofițerilor și soldaților morți în război. Regele în fața acestor scumpe rămășițe, depuse cu lacrimi în ochi o placă comemorativă cu inscripția: *Carol I. Regele României, vitejilor săi soldați. 1902.*

Delegația batalionului 2 de vânători, care s'a distins la luarea Griviței, depuse și ea o cunună. — S'au mai depus multe alte coróne, din partea armatei române și a armatei ruse, din partea Principelui Bulgariei, a consiliului de miniștri bulgar, a comunei Grivița etc.

Eșind din capela comemorativă de la Grivița, Suveranul român și Principele Bulgariei, cu suitele, s'au urcat în trăsuri, îndreptându-se spre forturile de la Grivița.

În dreptul redutei Grivița Nr. 2, Regele depune, pe monumentul rusesc, o placă de bronz cu inscripția: *Carol I*

Rege al României, vitejilor soldați ruși, morți pe câmpul de onóre la Plevna“.

Prințul Ferdinand al Bulgariei a depus o frumoasă corónă.

S'au mai depus două coróne: din partea armatei române și din partea armatei ruse.

În apropiere de redută se înalță un modest monument al soldaților români cu inscripția: *„Cine luptă vitejesce, neperitor îi rămâne numele“.*

Fu mișcătoare scena când M. S. Regele arătă asistenților *Valea plângerei*, făcând istorisirea țiilor de glorie de acum 25 de ani.

Și aici se depuseră frumoase coróne.

La Plevna.

La 5 óre plecară la Plevna. Populația micului orășel era totă pe strade. Femeile și fetele aruncau flori, ér trecerea cortegiului era împedecată de marea aglomerație. Orășelul era splendid împodobit. Trăsura regală se opri la casa, care pe acel timp fusese locuită de Leul de la Plevna, Osman-pașa, și care adî este locuită de d-l și d-na Vatzov. D-na Vatzov oferí un frumos buchet de flori Majestății Sale. — Aici s'a dat o mică gustare, chiar în camera locuită odinioară de Osman-pașa.

La șampania oferită, *Regele Carol* și prințul Bulgariei rostră următoarele toaste întimpinate de uralele celor de față:

Toastul Regelui Carol.

„Mulțumesc Alteței Văstre Regale, că Mi-a procurat marea bucurie de a vedea împreună cu Ea câmpul de luptă de la Plevna, unde s'a hotărît sórtea războiului din 1877.

„Am resimțit o adâncă emoțiune punând piciorul pe acest pământ sfințit, stropit cu sângele a mii de viteji, în fruntea cărora eram mândru de a Mă afla.

„Aci am putut să apreciez înaltele calități militare ale armatei ruse, și aci armata Mea a cules cei dintâi ai ei lauri. Mormintele, cari împresoră acest oraș, sunt semne vădute ale luptelor sângeroase, cari au fost înecununate, după lungi sforțări, cu biruința armatelor aliate.

„Este tocmai un sfert de veac, de când atențiunea lumii întregi fu atrasă asupra Plevnei, a cărei cadere a fost întimpinată cu o vie mulțămire, admirându-se în același timp și eroica apărare a lui Osman Pașa.

„Istoria a înregistrat pentru viitorime strălucitele fapte de arme, a căror amintire va trebui să rămână cu atât mai adânc săpată în inima popórelor noastre, cu cât ele au înlesnit Bulgariei întemeierea unui Stat monarhic, ér României făurirea Corónei sale de oțel.

„Alteța Văastră Regală, înmânându-Mi în persoană, împresurat de bravii Săi ofițeri, cari s'au distins pe câmpuri de război, însemnele ordinului său militar „Pentru Bravură“, a binevoit a Mă asigura, că poporul Său va păstra o amintire recunoscătoare armatei Mele. Grațioasa atențiune de atunci, precum și

„acele asigurări, M'au atins viu, ca și primirea entusiastă și simpatică pe care orașul Plevna Mi-a făcut'o acum 25 de ani ca învingător, ér astăzi ca prietin sincer al Suveranului Bulgariei.

„Mulțumind Alteței Văstre Regale pentru numărósele doveđi de sentimente afectuóse și pentru călduroasa primire ce am găsit în aceste țiile atât de memorabile pentru Mine, ridic paharul Meu în onoarea armatei bulgare, care deși tineră încă, a dat și până acum doveđi de vitejie; dér, înainte de tóte, béu în sănătatea șefului ei suprem, A. S. R. Principelui Bulgariei“.

Toastul Principelui Bulgariei.

„Sire,

„Sentimentele, cari umplu inima Majestății Văstre în aceste locuri renumite, imi sunt cunoscute și deosebit de scumpe. Mă raportez cu 25 de ani în urmă și véd Plevna istorică, care timp de cincî luni a fixat atențiunea încordată a națiunilor ruse și română, a acestor două popóre, ai căror mândrii fii au vërsat aci sângele lor în numele celui mai mare principiu creștin: emanciparea unui popor frate.

„Véd marea figură a Țarului liberator la Poradim, Bogot și Studina, unde, împărtășind suferințele soldaților săi, el îi încuragea, dând pildă de cele mai frumoase acte de bravură.

„Véd valorósele regimente ruse și române îndeplinind, sub abila conducere a Majestății Văstre, acele mari fapte de arme, pe cari istoria e mândră să le înscrie în analele ei.

„Véd, în sfârșit, armata Majestății Văstre sacrificându-se în chipul cel mai glorioș holocaust la Grivița și Opanez, în acele locuri istorice, cari vor rămâne tot-déuna martore a sacrificiilor pe cari popóru român, în tot-déuna prietin, le-a făcut pentru liberarea Bulgariei.

„La Plevna, locul chiar unde s'au încununat de victorie armatele, pe cari Majestatea Văastră le-a comandat așa de demn, sunt fericit de-a puté să-i exprim recunoscința popóruului Meu și să-i urez ca victoria să întovărășescă în tot-déuna brava armată română.

„Ridic paharul Meu în sănătatea Majestății Văstre, nobil șef al gloriosei armate române.

„Ura!“

Ambele toasturi fură salutate de cei de față cu urale îndelungi și însuflețite.

În curtea istoricei case sunt înșirați veterinarii bulgari, cari salută cu urale pe suveranul român. Ei predau Regelui o adresă de omagiu, numindu-l membru de onóre al societății lor.

* * *

La 6 și jum. séra suveranii iau trenul de Samovit, unde sunt întâmpinați de o mulțime imensă. Vapórele *Oriental* și *Krum* în radă pe portul Samovit sunt fericit iluminate.

— Apoi ce să fac eu, spune-mi măcar unde-i?

— Apoi vrăjitorul, ca să nu-l ajungă nimeni, ș'o făcut acu palat pe Prut, ș'acu decă-i puté da pe-acolo, el o ține ascunsă sub perină la capul lui.

— Ce să fac eu, cum oi puté s'ajung la densus?

— N'ați, dice, bucățica asta de fier, dă-te de trei ori peste cap pe dânsa și te-i face o muscă. Și s'a făcut nevédut omul acela. Se ia el, se dă de 3 ori peste cap și sbóră ca musca până la Prut... Ajunge acolo, da vrăjitorul dormia de amedă-qi. Dă să între, pe unde să între? Ferestrele-s cu oblóne, cum se purta mai de mult.

Mă vir pe borta cheii! Se viră și se pune pe sobă. Unde se trezesce vrăjitorul și unde începe a bate în mijlocul casei cu nisce ciocane și unde încep a eși la draei, de te luau flori. Ș'o n'nceput a-i trimite pe unde se fac rele, să pună la cale pe ómeni să facă rele. Așa, după-ce o pus trebile la cale, a eșit afară. Musca s'a sculat, a luat

cheia de sub perină și-o sburat afară. De cât bucuria lui nu se mai povestese, că are să iee pe față înapoi. Acu lui nu-i era de densus, de dânsa-i era, ce-i era. Frécă cheia, vin ómenii cei de fier.

— Să-mi faceți palatul ér înapoi cum a fost! Și acu s'o învățat minte, purta cheia tot lângă densus.

Acu ce se făcú vrăjitorul?

Era în satul acela o babă sfântă. Pe atunci era lumea bună și erau sfinți, nu ca acu. Când te durea capul, când aveai v'o bôlá, numai decă punea mâna, trecea.

S'a dus vrăjitorul și-o nimerit baba și s'o îmbrăcat el în straele ei. S'o îmbolnăvit femeia lui, fata împératului, — de cât ce bôlá, să dee Dumneđu se am și eu cât oi trăi, — de cât numai când dicea o lécă valeu, el se prăpădia.

— Ia să chemi pe baba cea sfântă. Vine dér, era vrăjitorul. Începe, pune mâna pe capul ei ca și cum, dragă Dómne, o ar descânta. Și când ese el din casă, îi dice vrăjitorul ei: Dómne, Mária-Ta, câte fru-

museți și mândreți ai în casă și n'ai și un ou frumos de marmură.

— Că ce fel de ou mătușă?

— Acela-i în fundul pământului!

— Ecă oi dice bărbatu-meu, și-o trimete pe cineva să-l caute. Și se duce vrăjitorul. Intră el în casă. Ei — dice — ecă ce mi-a spus baba ast' sfântă.

— Ecă o să șterg, dragă.

Șterge cheia și vin doi ómeni de fier.

— Ce vrei stăpâne?

— Vreau oul cel de marmură de sub pământ.

— D'poi bată-te Dumneđu, să te bată (fie-i lui acolo!) câte-ți făcui eu, până și cheia iadului o ai, acu vrei să ne iei și totă puterea noastră? — (Veđi d-ta, vrăjitorul a vrut inadins, că dór duhul necurat îl va gătui). — „Da eu te-aș omori, da pentru-că soiu, că asta nu vine de la tine, pentru asta te iert și-ți spun așa: că baba cea sfântă-i vrăjitorul și că adî are să vie c'un cuțit mare de fier și s'a face, că pune mâna pe capul femeii tale și are să ți-o

omóre“. De cât când a auđit el așa: Of numai tremura!

Și s'o dus omul cel de fier. Acu el își gătesce iartaganul și când vine 'n casă vrăjitorul, pune pe sufragiu ca să-l desbrace îndată. și adevărat, găsesce un enuț mare, scîi ca un chip de cosor, și-l ia ca iartaganul și-l face bucățele. Acu erau cu deplin fericiti. Acu nu mai scia ce-i durea, cum scia mai înainte, și dice într'o qi: Soro, să mergem să găsim pe frații mei cei doi. (Da mama lui murise!) Se iau ei, se pregătesc și mergend ei așa, o ajuns la împératul.

Era strașnic în război cu altul. Și așa era el de scîrbit, de cât strașnic lucr! Védend pe acesta s'a bucurat și a dîs așa: Fiind-că ești ginere de împérat mi-i da ajutor și-oi puté să bat pe vrășmașul meu. Așa a gătat armata grozavă și în sfârșit o dovedit pe cesta.

Acu aceștia doi, ce dic că erau tare fericiti — numai acela era mai necăjit, cel cu rinza. Acela s'a luat și s'a dus după Frumósa lumii. Dă să între în palatul bo-

Suveranii descind din tren și trec pe bordul vasului bulgar *Krum* pe care s'a dat la 8 și jum., prânzul de gală în onora Regelui României.

La 10 sora yachtului *Krum* se pune în mișcare spre T. Măgurele. Musica întonează imnul „*Deșteaptă-te Române*” și apoi „*Sume Maritza*”, imn bulgăresc. Escadrul însoțesc yachtul „*Krum*”. De pe țermuri se trag focuri de tun. Orașul Nicopol este feeric iluminat.

Debarcaderul de la T. Măgurele este artistic decorat și iluminat cu electricitate.

Când yachtul *Krum* a acostat la debarcader, elevii școlilor au intonat imnul român, pe când populațiunea salută călduros pe suveran.

Regele Carol a eșit din vapor însoțit de prințul Ferdinand al Bulgariei și urmat de miniștri români și bulgari și de suită.

Majestatea Sa a fost întâmpinat de autoritățile române, de deputații județului, de notabilitățile orașului, de generalul Arion, de directorul general al căilor ferate Miclescu, de colonelul Constantinescu și de toți ofițerii regimentelor 4 și 20.

Primarul a prezentat regelui tradiționala pâine și sare și a rostit un discurs elogios la adresa suveranului.

Prințul Ferdinand a condus pe regele Carol până la tren, unde au stat 5 minute. După acesta ambii suverani s'au întos la debarcader. Despărțirea suveranilor a fost foarte cordială. S'au îmbrățișat de mai multe ori, promițându-și d'a se revăde în curînd.

Yachtul princiar *Krum* s'a întors în Bulgaria. Musica bulgară de pe bord a intonat imnul român. Din Nicopole se trăgeau focuri de tun.

Regele Carol cu suita s'au reintors la tren și au plecat spre Sinaia la 11 ore și 10 m.

Revista politică.

Situațiunea parlamentară atât în Ungaria, cât mai ales în Austria nu e de loc mângăitoare pentru cei cari conduc destinele statelor dualiste.

În *dieta din Pesta* se desbate de o săptămână proiectul de indemnitate, prin care adecă s'î-se dea guvernului dreptul de a acoperi în cele dintâi trei-patru luni ale an. viitor cheltuielile de stat și fără budget votat în tota regula, — dat fiind, că până la 1 Ianuarie 1903 dieta nu va pute desbata și vota întreg budgetul. De desbaterea acesta profitază unii pentru a ataca, alții pentru a apăra politica guvernului. Kossuthiștii mai ales sunt aceia, cari atacă fără cruțare guvernul pe întreaga linie, espunându-și gravaminele și pretensiunile, mai ales cu privire la armată. Mult se vorbește tocmai acum despre noul proiect militar, care cere înmulțirea contingentului recruților și în jurul acestei chestiuni se îmblătesc frase late și umflate de cătră, kossuthiști

erului celuia, nu-l lăsa să între. Așa el a trîntit un bal strălucit, la care era și Frumosa lumii, de cât așa era de frumoasă, cât când a intrat în bal, o luminat balul, — de cât că... se ierți mata. El a început, după ce a jucat pân' în zorii de ziua și o întins nisce mese și s'o pus să jöce cărțile. El a făcut toate chipurile, ca să jöce cu densa. El avu noroc și se făcu că nu câștigă, tot ca s'î-dee, că nu mai putea de dragă ce-i era.

Acu ea, vedënd atăția banî, s'o minunat și-o dis așa tatâni-sëu: Hai, tată, s'î-l poftim pe ista la noi (scîi d-ta de a nöstre, or de-a d-vöstre... tot la parale trag!) Acu el venind la densa într'o sëră cu vre-o dece pungi de galbenî, a jucat în cărți și i-a dat toți ei, da n'o rëmas măcar c'un pitac. Acu ea vedënd, că el n'a rëmas cu o para, o început a vedë de dëndu și ploua afară și vrute-nevrute o trebuit s'î-l imbie să măie acolo. Dormind el, de câte-ori s'a trezit de atătea ori a găsit o pungă de banî sub cap.

A doua di dimnëța când a venit su-

mai ales. E un fel de obstrucție ceea ce fac ei.

Mult mai îngrijitoare e situația parlamentară în Austria. În „Reichsrath”-ul austriac s'a destătat asupra declarațiunilor, ce le a făcut ministrul-president Koerber în cestiunea limbei. Nicî Cehii, nicî Germanii n'au fost mulțumiți cu acele declarațiuni. Oratorii lor au și dat espresiune acestei nemulțumiri, și mai ales Cehii sunt firm hotărîți a împiedeca lucrarea parlamentului cât timp poporului cehic nu ise va da tôte drepturile, ce le reclamă conducătorii lui.

În afară de acesta ședințele „Reichsrath”-ului sunt de o vreme încöce erăși foarte viforöse. În ședința de Joi a fost un mare scandal. Se vorbea despre inscripțiile la căile ferate. Germanii au protestat contra usului, ca la căile ferate germane să fie și inscripții cehice. Ministrul căilor ferate a rëspuns, că acesta se basëază pe ordinațiuni. După acesta a izbucnit scandalul. Vrënd să vorbescă un deputat german, deputatul ceh *Sehnal* îl intrerupea, din care causă fü insultat. Atunci *Sehnal* s'a plecat la urechia lui *Grössl* și i-a dis: „D ta ești un porc german”. O mare cërtă izbucni între pricinași. Sgomotul și sbieretele erau generale în sală. Mai mulți deputați germani împresurără pe *Sehnal*, îl înhață și-l isbesc la pământ. Deputații cehi îi sar în ajutor și taberele inimice încep a-se amenința cu pumnii. În mijlocul sgomotului infernal, presidentul suspendă ședința și părăsesce sala. Liniștea numai cu mare greutate s'a putut restabili.

Tocmai pe când Regele României se afla la Rusciuc, invitat anume de principele Bulgariei, presa rusescă găsesce potrivit momentul a da lecții Bulgariei. Marele diar rusesc „*Novosti*” a publicat un articol, în care face aspre imputări guvernului bulgar, că confundă tendințele politice ale Rusiei oficiale cu acele tendințe, cari își atribuesc un caracter oficios. Rusia, dice „*Novosti*”, nu pöte favorisa o politică basată pe visurile unei Bulgarii mari. Rusia nisesce din contră, ca prin politica ei să asigureze interesele tuturor popörelor și ale statelor din Peninsula balcanică, și ea nu pöte, în privința acesta, să facă hatăruri Bulgariei și s'î-dea preferința față cu alte state din Balcani.

O nouă revoluție. Sciri telegrafice din Marocco anunță, că indi-

fragiul s'î-dee de spălat, după ce a mântuit de spălat, îi pusë în mână vre-o 20 de galbini bacșiș. Alërgă la densa sufragiul. Da ea dice: Bre! de unde are omul ista atătea parale? Vine la densu în casă și dice așa: Eu te-oi lua de bărbat, decă mi-i spune de unde ai atăția banî. El i-o spuse, prostul. Da ea i-a făcut o cafea nu sciu cu ce, și s'a îmbolnăvit el strașnic și a început a vërșă și a vërsat rinza. Și a luat'o ea și a spălat'o cine scie cu ce, a parfumat'o și a inghitit'o ea, ca să găsescă pungile cu banî...

El acu avea vr'o dece pungi de banî din nöptea ceea. Ea l'a dat pe usă afară. El a încalcat pe un cal și s'a pornit. Mergënd cu calul cela a dat pe un câmp de flori și s'a plecat calul să mănance și s'a făcut un măgar.

El a strîns acu un mănunchi de flori și l'a pus în buzunar. Mergënd el călare pe măgar mai departe a dat de un iaz și se plëcă măgarul să bee și se face ér cal. Ei, dice, bună-i asta! ia el într'un șip apă și se întörce înapoi. Ajunge ér acolo la

genii *Cabili s'au resculat* și au atacat orașul de port Tetuan. În ținutul acesta locnesc Englesi, Francesi, Spanioli și Germani. Rësculații au ucis mai mulți Englesi, ér pe alții i-au prins. Cabilii s'au apucat apoi să asedieze orașul. Au plecat la fața locului mai multe corăbii, ca să mântuescă viața familiilor europene. Guvernatorul din Tetuan a înarmat populațiunea, și acum se așteptă lupte înverșunate între Cabili și europeni. Locțiitorul guvernatorului a avut un sfîrșit förte tragic. Rësculații l'au prins adecă pe Abdul Malek, i-au ars ochii, i-au tăiat nasul, i-au acoperit corpul de răni, apoi i-au legat cadavrul și l'au tirit astfel prin întreg orașul.

Recensământul din 1900.

Am înainte o carte mare format 4° de 609 pagine. Ea pörtă titlul unguresc: „A magyar korona országainak 1900 évi népszámlálása. Első rész. A népesség általános leírása községenkint. A kereskedelmi magyar kir. miniszter rendeletéből szerkeszteti és kiadja a magyar kir. központi statisztikai hivatal. Ára 6 korona. Budapest. Pesti könyvnyomda — Részvénytársaság 1902”.

Pe românesce va să dică: Recensământul populației din țările corönei ungare pe anul 1900. Partea întâi. Descrierea generală a populației pe comune. Din ordinul ministrului r. ung. de comerț, redactat și editat de biuroul central r. u. de statistică. Prețul 6 coröne. Budapesta. Topografia de Pesta societate pe acții”.

O carte plină de cifre mërunte, care sëmënë cu o carte de logaritmi.

Ëtă cartea pe care au consultat'o și o consulteză multă lume, pentru-că din ea se vede cum se împarte populația de 16,838.255 (respectiv cu Croația și Slavonia de 19,254.559) după limbă și religione. Din ea aflăm și noi, că după Unguri, noi Români suntem poporul cel mai numeros în țările corönei ungare. Căci după datele statistice, cu ocaziunea numărării poporului de la 1900, s'au mărturisit, că au ca limbă maternă limba maghiară opt milioane șapte sute patrușeci și doi de indiviți, ér Români două milioane șapte sute nouăzeci și nouă și după noi sunt Nemții cu 2,135,181, ér Slovaci (Teuții) 2,019,641, Croații 1,678,569 Sërbi 1,052,180, Rutenii 429,447.

Profesorul Dr. Eugen Lassel vorbind și el în numărul 129 al diarului „*Kronstädter Zeitung*” din Brașov despre rezultatele numărătorii poporului de la 1900 a scris următoarele:

„Dăm aici resumatul recensământului care, firesce, nu oglindeză, de cât rezultatele ajunse prin tôte mijlocele „artei” și totuși nu pöte scöte la ivălă în Ungaria (la olaltă cu Croația și Slavonia), de cât

45.4% de Maghiari, va să dică nici jumătate din totalitatea populației”.

Ër unde e vorba de limba maternă a totalității populației Dr. Lassel dice:

„Acesce cifre produse în mod „artificial”, dau, firesce, o icönă falsă despre relațiunile faptice”.

Pentru aceste două pasage profesorul sas a fost dat în judecată pe motiv că, ar fi calomniat biuroul central de statistică. Procesul se va judeca în curënd la curtea cu jurați din T.-Muresului.

Noi publicăm mai jos de asemenea multe date din comitatele, pe unde locuesc Români. Și vom lua întâiü orașele mai mari, pe icî pe colo și altele mai micî, arătând înainte de tôte religiunea locuitorilor, pentru-că noi scim, că aceea la noi, Români, în cele mai multe casuri se pötrivesce cu limba. Decă dicî de pildă că cineva e grec-oriental în comitatul Bihorului, se scie, că nu pöte să fie de cât Român. Ori decă dicî de pildă că e greco-catolic și e din Baia mare, se scie înainte, că e Român.

Sunt însë și comitate și orașe pe unde Români și-au păstrat ce e drept legea, dër și-au uitat limba. Așa sunt de pildă Români din Careii-mari și din Sătmariü, cari sunt greco-catolici, dër nu sciu de loc românesce de cât pöte rugăciunile. Acescia așa dër, de și ei spun în limba pe care o pricep, adică în limba ungurescă: *Ën oláh vagyok* (Sunt Român!), totuși la numărarea poporului (recensământ) n'au putut fi trecuți între Români, ci au fost trecuți între Unguri.

Ne cam miră însë ce e drept, că în *Baia mare* de pildă, vedem în cartea recensământului 4.242 greco-catolici în rubrica religiunei, dër în rubrica limbei nu vedem de cât 2400 Români, va să dică aproape 2000 de greco-catolici sunt trecuți în rubrica Ungurilor, deși este scuit, că în *Baia mare* mai toți Români sciu românesce și se mărturisesc de Români, afară pöte de copiii fie ertatului protopop Bilțiu, cari abună sëmă, că nu sciu românesce, și afară de copiii protopopului, care va veni în locul lui, decă e adevërat ceea ce se svonesce, că va veni cel din *Baia-Spie*.

Ne mirăm și de aceea, că în *Șomcuta mare* vedem 1.395 greco-catolici și 19 grec-orientali, va să dică după socotëla nöstră 1414 Români, și totuși în rubrica Românilor vedem trecuți numai 1223, pe cei 200 i-a mănecat lupu.

Dër mirarea nöstră este numai la început așa mare, căci vedem acest sistem în tötă cartea, și de aceea nicî nu dicem nimica, trëba celor ce au făcut recensământul și au publicat cartea. Noi nu putem să luăm asupra nöstră sarcina, de a-i dăscali pe ei. Vor fi avënd ei motivele lor, pentru cari au scris așa.

Nu „calumniăm” așa-dër biuroul statistic, nicî nu dicem, că icöna, ce ne-o presentă despre populația Ungariei este exactă. Dömnne feresce! Publicăm însë datele lor despre religiunea poporului și punem alătura tot datele lor despre limba maternă a poporului, de la acesta nu ne pöte opri nimeni. Apoi judecata și-o va sci face fiecare cetitor singur.

Ëtă începem astăzi cu 8 comitate din stânga fluviului *Tisa*:

1) Comitatul Bichișului.

Giula Hotar: 32.946 jughere catas-trale. Locuitori: 22.446 dintre cari r. cat. 11.075, gr. cat. 60, gr. or. 3.190, aug. 770, ev. ref. 6.517, unitari 6, israeliți 791. Alte religiuni 37. (Români 2.608).

În tot comitatul 637.837 jughere c., 278.731 locuitori, dintre cari 66.577 r. cat. 773 gr. cat. 7.870 gr. orientali, 98.882 evanghelici de confes. augustană, 95.548 ev. reformați, 599 unitari, 7358 jidovi, 844 alte religiuni. (Români 6.069).

2) Comitatul Bihorului.

Oradea-mare. Hotar: 8.313 jug. cat. Locuitori 50.177. Rom. cat. 15.391, gr. cat. 2.884, gr. or. 3.638, ev. c. a. 879, ev. ref. 14.984, unit. 54, israeliți 12.294, alte religiuni 53. (După limba maternă, Români 3.335)

Beiuș. Hotar: 4.228 j. c. Locuitori: 3.631, din cari r. cat. 608, gr. cat. 864, gr. or. 969, ev. c. a. 25, ev. ref. 628, unit. 6, isr. 530. (După l. mat. Români 1.591?)

frumösa lumii și din banii ce-i rëmase, mai törnă un bal strașnic. Ea alërgă să mai vadă de unde are banî.

— De unde ai banî?

— Din mănunchiul ist de flori.

El i-l dă, ea mirösă, se face măgăriță. El o lasă măgăriță și iasă din casă.

Așteptă sufragiul să iasă stăpâna afară. Nu-i! Mare păcat — când s'a dus în casă o găsesce măgăriță.

Se întörce s'o ia de acolo și pornesce călare pe densa. Ii dă fën să mănance... Ea a dis așa: Nu te-oi mai înșela de acum și ți-oi da rinza 'napoi, numai fă-më cum am fost.

El de multe ce-i făcuse, s'a dus pe densa până la împëratul, la frate-sëu. Acu acolo era și iest-lalt, care ținë pe fata împëratului. Și când li-o povestit el lor, că măgărița-i frumösa lumii, ei s'o pus pe lăngă dëndul s'o ierte. Și iertându-o, o beut apă și s'a făcut ér om.

Și erau acum trei împërați pe-o țëră. Ș'au fost toți fericiți... Și-am încalcat pe-o șă și ți-am spus'o așa.

Comitatul *Bihorului* are un teritor de 1.848.10 jug. catastrale, 577.212 locuitori, dintre cari 56.485 r. cat., 52.218 gr. cat., 205.474 gr. or., 2410 ev. c. a., 230.102 ev. ref., 140 unit., 29.170 isr. (După limba maternă *Români* 239.449? *Ruteni* 95.)

3) Comitatul Hajdu.

Dobrișin. Hotar: 166.297 j. c. Locuitori: 75.006. Intre aceștia sunt 2.023 gr. catolici și 171 gr. orientali. (După limba maternă 105 *Români*).

Intot comitatul: 223.612 locuitori, între cari gr. catolici 13.590, gr. orientali 298. (*Români* 288) jidovi 12.806, *Ruteni* 126.

4) Comitatul Maramureșului.

Sighetul Maramureșului. Hotar: 17439 j. cat. Locuitori: 17.445. Intre aceștia 4.586 gr. cat., 19 gr. or., 4.314 r. cat. 6.375 isr. După limbă: 1697 *Români*. 701 *Ruteni*).

Comitatul Maramureșului are 1.689.134 jug. cat. 309.598 locuitori între cari, rom. cat. 23.430, gr. cat. 220.817, gr. or. 88, ev. c. a. 310, ev. ref. 8.918, unit. 24, isr. 56.006. După limba mat.: 74.978 *Români*. 143.621 *Ruteni*.)

5) Comitatul Sabolcú

Teritorul: 806.102 jug. cat. Locuitori 288.672, între cari, gr. cat. 56.515. (După limba maternă: *Români* 73, *Ruteni* 156.)

6) Comitatul Sătmarului.

Baia-Spie. Hotar: 11.413. Locuitori: 4.584. r. cat. 2.484, gr. cat. 1.247, gr. or. 4, ev. c. a. 18, ev. ref. 687, unit. 2, isr. 142. (*Români* 346?)

Baia-mare: Hotar: 36.434, j. cat. Locuitori: 11.183, r. cat. 4.124, gr. cat. 4.242 gr. or. 17, ev. c. a. 143, ev. ref. 1.685, unit. 9, isr. 963. (*Români* 2.400? *Ruteni* 7.)

Careii-mari. Hotar: 15.554 j. c. Locuitori 15.382, r. cat. 5.990, gr. cat. 3.508, gr. or. 101, ev. c. a. 239, ev. ref. 3.405, isr. 2.139 (*Români*: 297.)

Sătmaru. Hotar: 31.889, j. cat. Locuitori: 26.851, r. cat. 5.307, gr. cat. 4.898 gr. or. 47, evang. conf. aug. 139, ev. ref. 11.194, unit. 7, israeliți 5287. (*Români*: 914?)

Cavnic. Hotar: 4.172 j. c. Locuitori 4665, dintre cari 2.053. r. cat. 2294 gr. cat., 4 gr. or. 23 aug. 70 ev. ref. 1 unitariu 164 jidovi 56 alte religii (*Români*, 2.055?)

Medieș, Hotar: 12.532 j. c. Locuitori: 3142, dintre cari r. cat. 177 gr. cat. 2.383 gr. or. 17. ev. ref. 318, jidovi 257 (*Români* 2.253?)

Apa. Hotar: 7483. Locuitori 3.121 dintre cari r. cat. 164, gr. cat. 2.037, gr. or. 1. aug. 6, ref. 736, jidovi 177. (*Români* 2.013).

Negresci. Hotar: 19.762 j. c. Locuitori: 2.725, dintre cari r. cat. 66, gr. cat. 2.262, aug. 1, ref. 89, jidovi 307. (*Români* 2.200).

Seini. Hotar: 8575. Locuitori: 4.638, dintre cari r. cat. 779, gr. cat. 2455, gr. or. 4. aug. 7, ref. 759, jidovi 634. (*Români* 2.096?)

Șomcuta-mare (vechia capitală a distr. Cetatea de piatră) Hotar: 4.205 j. cat. Locuitori: 2.554. R. cat. 312, gr. cat. 1.395, gr. or. 19, augustani 5, ev. ref. 228, unit. 3, jidovi 582. (*Români* 1.223?)

Comitatul *Sătmarului* are un teritor de 109.969 j. c., 367.570 locuitori, dintre cari r. cat. 62.803, gr. cat. 156.063, gr. or. 2260, augustani 1.049, ev. reformati 118.866 unit. 40, jidovi 27.405. (*Români* 118.770, *Ruteni* 234.)

7) Comitatul Sălagiului.

Șimleul Silvaniei. Hotar: 7.886 j. cat. Locuitori: 5658. r. cat. 2018, gr. cat. 1194, gr. or. 1, augustani 8, ev. ref. 1.489, unit. 7, isr. 941. (*Români* 1095?)

Zălau. Hotar: 9.436. Locuitori: 7639 r. cat. 1.213, gr. cat. 641, gr. or. 25, aug. 21, ref. 5.393, unit. 24, isr. 317. (*Români* 368?)

Comitatul *Sălagiului* are teritor de 663.462 j. c. 207.293 locuitori, din cari r. cat. 13.243, gr. cat. 120.544, gr. or. 7.902, augustani 686, ref. 55.952, unitari 74, jidovi 8.887. (*Români* 125.451)

8) Comitatul Ugocei:

Hotar: 209.994 j. c. Locuitori: 83316 dintre cari r. cat. 7.264, gr. cat. 52.417, gr. or. 14, aug. 108, ev. ref. 12.928, unitari 10, jidovi 10.566. Alte religii 9. (*Români*: 9.270. *Ruteni*: 32.721.)

Intot comitatul *Ugocea* sunt câte-va comune românești cu populația de peste 1000 suflete, ca *Batarciú* cu 1157, *Gherța-mică* cu 1.581 și *Turț* cu 2.935 locuitori de conf.

gr. cat., cari sunt trecuți și în statistica oficială, ca *Români*.

(Va urma.)

Delaletca.

SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Noemvrie.

Petrecere. Reuniunea femeilor române din loc, va aranja Mercuri în 6/19 Noemvrie a. c. în sala „Redoutei“ orașenești o petrecere cu dans în favorul internatului-orfelinat din loc. Bilete de intrare: (2 corone de persoană și 3 corone balcon) se pot procura la firmele d-lor Iuliu Popp și Frații Simay, precum și sera la cassă. Inceputul la 8¹/₂ sera. Invitări speciale nu se fac. Dama sunt rugate a se presenta în toaletă simplă. În bazar sunt prețurile fixe și *suprasolviri nu se primesc*.

Câți bani are „Kulturegyletul“? În ziua de 12 Noemvrie comitetul kulturegyletului a ținut ședința sa lunară în Clușiu sub președința contelui Béli Ákos. Cu această ocaziune cassierul kulturegyletului a raportat, că în luna Octomvrie s'au încasat bani gata 15.478 corone. Avera totală a kulturegyletului e de 2.827.586 corone.

„Limba maghiară în școlile valahe“. Diarul lui Banffy „M. Szó“ a introdus de un timp încoco o rubrică permanentă careia i-a dat titlul „Abusuri de ale naționalităților“ (Nemzetiségi tulkapások). În această rubrică fôia maghiară face controlă grozavă asupra celor ce se scriu în foile românești și strigă după procuror și ministru, de câte-orî i-se pare, că *Români* scriu ceva, care nu se potrivește cu concepțiile năbădăiose ale creierilor șovinști. Pe semne Banffy, de când nu mai e ministru și n'are la dispoziție fonduri pentru faimosa „secție de naționalități“, a organizat același serviciu sub altă formă, în diarul său „M. Szó“. În ultimul său număr atrage atențiunea ministrului asupra popilor valahi, cari predau religieuna în școlile de stat în limba românească, cu toate că ministrul Wlassics a dat ordin, ca toate obiectele, și prin urmare și religieuna, să se învețe unguresce în școlile de stat. „Cum? — întreabă „M. Szó“, — cateheților le place numai să încaseze plata din „bani maghiari“, dăr de națiunea maghiară nu vor să știe nimic?“ — Și patronul acestei foi, Banffy, în discursul ce l'a rostit mai deunădi în Clușiu, avea îndrăsnela să spună, că el pururea a fost „pentru libertatea religieunei“. Nu înțelegem însă ce vră „M. Szó“ cu titlul de mai sus în „școlile valahe“, pôte a vrut să dică „școlile de stat“?

Spargere la un proprietar de mine. Diarul lui „M. Szó“ i-se scrie din Sătmaru următoarele: „Lucrătorii de mine Hind Andráș și Kável Antal erau pe aci să jefuiescă minele de aur din Valea Borcutului, a căror proprietar e Alexe Pocol. Eță câte-va detalurii asupra împrejurărilor spargerei și asupra cantității de aur, ce se găsia acolo. Minele din Valea Borcutului sunt în apropiere de Baia-mare și anî de zile n'au produs aprôpe nimica. Proprietarul însă nu s'a descuragiat și le-a exploatat mai departe. De câte-va luni însă a dat peste o vină bogată de aur, care după socotela experților a dat în acest timp aur în valôre de 150—200.000 de corone. De această comôră erau lacomi cei doi lucrători și după pregătire de câte-va zile, într'o nôpte au făcut spargere în pivnița unde proprietarul Alexe Pocol își păstrează aurul. Au spart ușa de fer și intrând în pivniță au început să-și umple traistile cu aur. Un păzitor de nôpte însă a observat lucrul și a sculat pe Pocol. Acesta, înarmat cu revolverul, s'a dus în pivniță și a împușcat în întunec de câte-va orî, tîlharii însă au răspuns și ei cu vre o 2—3 împușcături, fără să nimerescă nici unul, nici altul. După acesta au scăpat. Pocol s'a dus imediat călare la Baia-mare și a însciițat gendarmeria, care până în ziua a și prins hoții în persoanele lui Hind Andráș și Kável Antal, cari au fost puși în fiare și duși la temnița judecătorei din Baia mare. Aici, judecătorul de instrucție

Inanși Jenö le-a făcut imediat interogatorul. Hoții se apêrau cu aceea, că i-a orbit lâcomia aurului.

La curtea cu jurați din Clușiu s'a judecat erî procesul lui Moise Giton din Dâmbu de pe câmpie, în etate de 18 ani, care a omorit în ziua de 6 Iunie pe Ion Moșușan, din rêsbanare. Procurorul Dr. C. Csipkés a cerut să fie condamnat pentru ucidere, apêrătorul Dr. Stefan Morariu combate pe procuror, spunând, că nu este vorba de ucidere, ci numai de rănire gravă, din care a rezultat môrtea. Jurații au adoptat părerea apêrătorului și au dat verdict, declarându-l vinovat pe Moise Giton pentru rănire gravă din care a rezultat môrtea. Dr. Morariu atrage atențiunea judecătorilor asupra miseriei, în care a rămas inculpatul după môrtea tătâne-séu, care a fost ucis de membrii familiei lui Moșutanu. — Acusatul a fost condamnat la 6 ani arest corecțional. — În cursul debaterii juratul Dr. Sárkány întreabă pe țêranu Petru Pârgariu, pe proprietatea căruia s'a comis crima, decă e obiceiul popular rêsbanarea în comuna Dâmbu de câmpie? Pârgariu rêsponde, că *nu e obiceiul popular*, dăr că cei mai mulți, după ce au auđit despre uciderea lui Moșușan, s'au gândit, că numai rêsbanarea a putut fi motivul crimei.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-l *Cornelie Dr. Popescu* din Lipova cu ocazia unei festivități familiare: 5 corone. — Primescă marinosul donator sincere mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

Se caută un moștenitor. În Bucuresci a repausat nu de mult un milionar cu numele Barinkevicî. În testamentul, ce l'a lăsat se cuprindea clausula, ca moștenirea să nu se împărțescă până nu se va găsi, viu orî mort, unul din fiii săi, care a dispărut fără urmă înainte de asta cu dece ani. Tînerul Barinkevicî, certându-se cu tatăl său, și-a dat dimisia din armată și a plecat din România. Un comisar de poliție din Bucuresci, căutând moștenitorul, a dat de urmele lui în Viena, unde a trăit tînerul Barinkevicî de la plecare ca neguțător de cai. De doi ani însă a dispărut și din Viena și se presupune, că s'ar fi stabilit în Rusia séu Arabia, unde se ducea și mai înainte adesea-orî, să cumpere cai.

Alegerile comunale în România. Duminecă în 3 (16) Noembrie a. c. se vor face în totă țêra alegerile comunale, pentru cari tôte partidele s'au pregătit de cu vreme.

Môrte în flacări. În comuna Kálna-Rosztoka (comitatul Ung) s'a întemplat dîlele acesteia o mare nenorocire, careia i-au cădut jertfă două vieți de ômeni. Eță ce s'a întemplat: Francisc Kotz, feciorul unui plugar din acea comună, a avut dragoste cu o fată, în timpul, când își făcea serviciul militar. Dragostea acêsta însă a avut urmări, fata a devenit mamă. Kotz i-a făgăduit fetei, că o va lua de nevastă, îndată ce își va fi terminat serviciul militar. Intorcându-se acasă însă, nu s'a mai gândit la ce a făgăduit și s'a logodit cu Elisabeta Hrusak, o fată bogată, căci cealaltă era sêracă. Auđind de acêsta amanta lui de mai înainte, s'a dus în grabă la Kálna-Rosztoka, ca să-i amintescă lui Kotz de făgăduială, dăr înzadar. A doua zi Kotz și-a serbat nunta cu mare alaiu în casa lui Hrusak. După ospêț, tînera păreche s'a suit în podul casei, după obiceiul din acele părți. Diminêța pe la ôrele 6 ômenii s'au deșteptat în lumină mare. Ardea casa lui Hrusak. Locuitorii din casă toți au putut scăpa, tînera păreche însă și-a găsit môrtea în flacări. Bănuiala a cădută pe fata pârăsită, că ea ar fi vrut să-și rêsbane, aprîndînd casa, dăr fata a putut dovedi *alibi*, adecă a arătat cu martori, că în tot timpul a fost în alt loc și nici că s'a apropiat de casă, ér pe de altă parte s'a dovedit, că focul a provenit de acolo, că au făcut prea mare foc în sobă.

Sdrobit de un butoiu. În nôptea de Sâmbăta trecută s'a întemplat o mare ne-

norocire pe drumul dintre Șeica-mare și Șeica mică (comit. Sibiului). Nisce cărauși din Cisnădióra mergeau cu un transport mai mare de vin la Sibiu. Unul dintre caré, în care era un butoiu de 700 litri de vin, s'a rostogolit din strîmbătura drumu-de lângă Șeica-mare într'o ripă, butoiul a sărit din car și trecend peste căraușul Pildner din Cisnădióra i-a sfărmat capul, lăsându-l mort la fața locului. Butoiul s'a spart. Cadavrul nenorocitului l'au găsit Duminecă trecătorii și a fost transportat în Șeica-mare, unde l'au înmormântat Marți.

Descoperirea unei bande de falsificatori de bani. În Aradul nou, spun foile unguresci, s'a descoperit o bandă de falsificatori de bani, care de mult falsifică fiorini de argint. Capul bandei ar fi fostul detectiv Pintye György.

O asigurare ciudată. Tenoristul Jushin de la opera curții din Moscova și-a asigurat vocea la societatea „Equitable“ pentru suma de 25.000 ruble. Îndată ce artistul își va fi perdut vocea, ca să nu mai pôtă cânta roluri mari, societatea va fi obligată a-i plăti suma asgurării.

Concertul capelei comunale. Duminecă în 16 Noemvrie, orchestra comună va da o serată Wagner-Strauss în sala hotelului Europa sub conducerea capelmaistrului Max Krause. Programul: 1) Piccolo-marsch din baletul „Cenușăreșă“ de Strauss, 2) Uvertura Rienzi de Wagner. 3) Trau, schau, vem, vals d. Waldmeister de Strauss. 4) „Es war einmal“ cântec din opereta Iabuka, de Strauss. 5) Wagneriana, fantisie din tôte operele lui Wagner, de Zellner. 6) I. Finale din Lohengrin, de Wagner. 7) Du und du — vals din Fledermaus de Strauss. 8) Erinnerung an Wagners Tanhäuser, de Homm. 9) Potpourri din „Voivodul țiganilor“ de Strauss. 10) Marș egiptian de Strauss. — Inceputul la 8 ôre. Intrarea 60 bani.

Societatea filarmonică. Lunî, în 17 Noemvrie repetiție generală în „Gewerbeverein“

În magazinul de încălțăminte I. Sabadeanu Brașov, Strada Porții Nr. 10 care de 34 ani se bucură de un *renume bun* și care posedă un mare sortiment (alegere) de încălțăminte solidă și modernă, de tôte soiurile pentru domni, dame și copii, de iernă și de vara, se pôte procura încălțăminte cu *prățuri reduse, forte ieftin*, gata precum și după măsură. Pentru soliditate garantéză firma.

Pentru „masa studenților“.

(Cuvântare rostită în biserica din Clușiu în Dumineca a 20 după Rosale (2 Nov. n. 1902) de protopopul Dr. Elie Dăianu).

Motto: *Timêrute, ție grădesc, scôlă!*
Luca 7, 14 —

Cât de bine se potrivește cele auđite în s. evanghelie de ađi, atât cu starea firei întregi, cât și cu starea noastră sufletescă din aceste zile! Decă eșim într'o grădină séu pe câmp afară, prin vii séu prin pădure, ce tristă privelisce ni-se deschide pretutindenea. Frunzele îngălbenite cad de pe arbori și pomi, la pământ, pradă perirei, Verdêța câmpiei s'a stins și în locul vieții zimbitoré de mai nainte se aședă gâlbînela morții. Cuprins de jale, sufletul nostru își îndrêptă gândurile spre môrte. Își dă sémă de deșertăciunile lumii acesteia, de nimicnicia celor trecătoare și retrăgându-se în sine însuși, își aduce aminte de cei morți, de cei cari au trăit și ei cândva în corp și au fost scumpi și iubiți de noi, dăr ađi nu mai sunt între noi.

Pe când câmpiile devin gôle și pustii, o mișcare deosebită se vede prin cimiterii. Fie-care alêrgă spre lăcașurile celor morți, ducend cununî de flori, ca să împodobescă mormintele, și luminî, la a căror flacără strălucitoare se rechieme în gândul său figurile acelora, cari nu mai sunt. Deși strălucirea bisericeii nôtrestre, datina acêsta*) de a

*) Oratorul face alusie la datina catolică, introdusă și la Români din Clușiu și din alte roașe, de a serba ziua morților, în cimiter. — Red

sfârși o și într-o amintirea celor repausați și a petrece pe lângă morminte, ea răspunde așa de mult firei omenești și credinței noastre. E așa de frumos a întreține legătura sufletescă între noi cei vii și între cei ce au murit cu trupul, dăr sunt nemuritori cu sufletul. Și e foarte firesc, ca legătura aceea a dragostei și dincolo de mormânt, să se înfățișeze și să se manifesteze în chip vădit prin împodobirea cu flori și iluminarea mormintelor, ce acoperă rămășițele pământești ale celor iubiți a noștri.

Și ce potrivire! Tocmai în ziua această a morților, sfânta evanghelie ne aduce înaintea ochilor o iconă din viața Mântuitorului, care și ea este plină de jale și durere, la urmă însă se schimbă în iconă unei minuni înveselitoare, ce umple inimile de iubire și mărire.

Mântuitorul nostru, Isus Christos — ne spune s. evanghelie de ați — mergea spre cetatea Naim, încunjurat de învățăceii săi și de mult popor. Cum se apropia de porțile cetății, etă că cetă ce însoția pe Domnul Vieții întelnește o altă cetă, care însoția triumful morții, o înmormântare tristă, sfâșietore de inimă. Duceau la mormânt pe un tiner mort în flăcarea vieții, un tiner, care pôte promitea mult pentru viață, un tiner de care s'au legat multe nădejdi, un tiner care era unicul fiu al unei văduve neorocite. Tôtă speranța vieții sale și-o legase de el. El avea să fie apărătorul ei, scutul bătrânețelor ei, totă mângăierea ei. Și acum l'a pierdut! Și plângea biata mamă văduvită, de două ori văduvită, — și totă cetă de popor ce o însoția din compătimire, se sfâșia de durere vădând durerea ei și nu-i putea ajuta nimic. Ajutorul ei însă nu era departe. El se apropia și liniștit, vârsând lumină în urma sa, și vădând cetă această tristă și desperată și auzind plânsul sfâșietor al muierei neorocite, și înțelegând durerea tuturor pentru pierderea unui tiner, care ducea cu sine în mormânt atâtea nădejdi și atâtea iluzii, și s'a făcut milă și a dîs ei, mamei celei nemângăiate „nu plânge!“ Și s'a atins de patul, pe care era culcat trupul rece al junelui deplâns, și cei ce-l duceau s'au oprit uitându-se cu uimire la noul venit, care strălucese în față cu o strălucire ne mai vădută și care ridicându-și ochii spre ceruri, parcă a ținut tôte privirile asupra sa. Într-un moment de liniște și uimire generală, el dîce „Tinerule, te grăsc, scoldă!“

Și se întimplă minune ne mai pomenită. Tinerul cel mort își deschide ochii, își ridică capul, se uită în jur, începe a vorbi, se ridică din pat, pôte condus de mână de Cel ce i-a grăit, și l'a predat mamei sale. Un murmur de mirare și de frică trece prin popor și apoi reculegându-se toți preamăresc pe Dumnezeu, că „ce proce mare, s'a sculat între noi și cum a cercetat Dumnezeu pe omenii săi!“

Noi, iubiți ascultători, nu putem scula pe cei morți din mormintele lor, nu-i mai putem reda vieții acesteia. Dăr putem ceva mai mult. Ii putem da vieții de veci, vieții celei fericite, vieții aceleia, ce se petrece în loc de repaus, în loc de verdăță, în loc de fericire, de unde a fugit totă durerea, totă întristarea și suspinarea. O putem face această, dacă ne rugăm pentru ei, ca să li-se ierte tôte păcatele și să-și câștige răsplată, ce a gătit Dumnezeu, din răscoal, celor drepti, celor ce l'au iubit pe el. Vom face-o această, dacă vom susține legătura sufletescă cu cei morți, dacă nu-i vom uita, dacă ne vom aduce cât mai des aminte de ei și măcar odată într'un an, o singură și din cele 365 de zile, vom conștăntina amintirea lor și faptelor bune pentru sufletul lor.

Am dîs, că e firesc ca dragostea față de cei morți ai noștri să se arete și în afară, în îngrijirea mormintelor lor, în împodobirea și iluminarea acestora. E firesc, că sicriile cari cuprind rămășițele, abia scute ale scumpilor noștri, se îmfrumșează, se îmbarcă cu strălucire și se petrec cu pompă până la mormânt.

Dăr vai! Și acest lucru firesc, ca multe altele, în mâna omenilor s'a stricat, și din bun s'a făcut rău. Cultul morților e

o măsură a cultului inimii și a credinței. E o virtute, care se nasce din virtutea evlaviei, a pietății, căci e așa de frumos a susține legăturile dragostei sufletesci nu numai cu cei vii, cari umblă încă în jurul nostru, ci și cu aceia, cari s'au mutat de la noi. Dăr virtutea această s'a prefăcut în vițiu. Semnele pietății s'au prefăcut în lucș și în loc de a ne arăta dragostea și evlavie, astăzi facem o risipă de bani și ne închinăm deșertăciunilor lumesci, cautând mai mult la aceea, că ce dîce lumea, de cât la aceea, ce ne spune conștiința și credința noastră.

Înțeleg, ca rămășițele pământești ale reșoșilor noștri să fie înmormântate ale cînste, învestimentate frumos și aședate în sicrie cuvenincioșe; dăr strălucirea această peste măsură, ce se face aici în Clușiu la astfel de triste privilegii, lucșul și risipa de bani ce se face pentru mulțimea de cununți și de scumpeturi și giolgiuri chiar și la cei mai săraci, cari se întrec cu cei bogăți, această nu mai e pietate, ci vanitate; nu mai este cultul morților, ci deșertăciune lumescă; nu mai este credință, ci o netrebnicie, ca multe altele, cari aduc asupra poporului nostru miserie și săracie, și care îi îngreună viața chiar atunci, când mai mare lipsă ar avé de ajutor, atunci când își pierde pe cei ce l'au iubit și l'au ajutat.

Înțeleg, ca pe sicrie și pe morminte să depunem buchete și cununți de flori, de flori de acelea, cari au crescut din pământ și cari ne amintesc neconștient, că „nământ suntem și în pământ ne vom reintorce“.

Înțeleg să împodobim mormintele cu flori naturale, vii, cari s'au nutrit din pământ, pôte din cenușa vre-unui scump mort al nostru, și care astfel închipuiesc legătura aceea tainică dintre noi și pământ, dintre noi și morții noștri. Dintre noi și pământul care ne nutrește, decât-l cultivăm și lucrăm, dintre noi și pământul pe care noi îl îngrășăm cu munca noastră, cu sudorile noastre cu cenușa osămintelor noastre Da! Să ne împodobim morții și mormintele lor cu flori, cari au miros și au frumusețe, ce preamăresc pe Dumnezeu; cu flori, cari ne desfătează ochii înlăcrămați și inima îndurerată. Da! Pentru-că florile, ce răsar din pământ, parcă sunt chiar întruparea, într-o formă ore-care, a gândirilor celor ce nu mai pot vorbi cu graiul sunător, a gândirilor celor, ce totuși ar voi să ne spună, că „omul e ca ierba și zilele lui flăcra câmpului“.

Acestea tôte sunt de înțeles, de aprobat și de stimat, pentru-că sunt conform firei și credinței noastre; dăr a încărea sicriile și mormintele cu cununți de flori meșteșugite, cari nu sunt flori; cu frunze de sdrențe și de hârtii fabricate tot din sdrențe, și a risipi sumedenie de bani pe astfel de netrebnicii, cu chip de flăcra însă fără miros și fără frumusețe, această nu e nici cu minte, nici cu credință, nici cu evlavie. Nu, pentru-că astfel de cununți sunt înșelăciuni, astfel de flori nu spun nimic, nu arată nimic, nu exprimă nimic și nu folosesc nimic nimărui, de cât fabricanților speculanți, cari cu cinism și fără credință seduc poporul spre a-și umple pungile pe ușor.

Intru adevăr, e de mirat cum a și putut să se introducă datina acestor flori veștede înainte de a fi verzi, și uscate înainte de a fi înflorit, căci această e cea mai vădită minciună și cea mai revoltătoare înșelăciune a sentimentelor omenești. Intru adevăr, numai într-o lume fără de credință adevărată, în care totul e numai spoială și făcătura golă, pot fi răbdate și întrebuintate astfel de flăcări și netrebnicii. Este însă de datorința fie-cărui creștin adevărat, care crede în Dumnezeu și în nemurirea sufletului, care nu fățărăsc credința, care cu iubire curată iubesc sufletele reșoșilor săi, ca să se ferescă și să desprețuiască astfel de împodobiri deșerte și fără de nici un înțeles.

Dacă n'am avé flori naturale, din ori ce pricină, nici atunci să nu ne supărăm și să nu primim falsificațiunile fabricate, pentru-că în cele din urmă, ce folos au reșoșii noștri de tôte florile și de tôte pom-

pele și strălucirile, ce se fac pentru ei? Sunt alte flori de împodobire, cari folosesc morților noștri, aceste să le folosim: *rugă-cinile și faptele bune!* din acestea să împletim cununți pe mormintele și sicriile lor. Să ne rugăm pentru reșoșii noștri, să facem jertfe sfinte pentru ei și să facem fapte bune întru pomenirea și pentru iertarea păcatelor lor.

La una dintre aceste fapte bune, ce ni-se imbie, vréu eu, iubiților, să vă atragă atențiunea, împlinind în același timp și porunca mai marelui nostru, a Înalt Prea sfințitului arhiepiscop și metropolit din Blășiț, și împlinind în același timp și una dintre dorințele mele cele mai vii. Vă rog și vă îndemn, deci ca să faceți o faptă bună față cu *studenții săraci de la școlile noastre din Blășiț.*

(Aci autorul espune istoricul mesei studențelor, amintesc cercularul metropolitan și cetesce apelul comisii de 12 pentru masa studenților. (Va urma)

Adunare de învățători.

Elisabetopole 12 Nov. 1902.

Învățătorii din despărțământul Elisabetopol-Mediaș al reuniunii învățătoresci din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș, și-au ținut adunarea în 9 l. c. în Elisabetopole.

Învățătorii acestei despărțământ au fost la această adunare mai bine reprezentați ca ori și când. Estensiunea mare teritorială a despărțământului nu a putut împedea pe învățători, de a se prezenta la adunare chiar și din marginile cele mai depărtate. Nu, pentru-că locul învățătoriei de până acum, care în mare parte abstragend de la munca mecanică de a ceti și scrie prin nimic nu se deosebea de țeranul analfabet. — l'a ocupat o învățătorime tineră, care pe lângă calificațiunea coreșpunătoare ce o are, e inspirată de idealul chemării, care ideal nu cunoșce pedecă.

Fiind în ziua adunării sărbătore, preoțimea, împedecată din cauza serviciului bisericesc nu au venit la adunare în număr mai mare, a fost reprezentată de M. On. d. protopop al Elisabetopolei George Simu de la al cărui idealism, iubire sinceră de neam și energie, mult progres sperăm pe terenul bisericesc-scolar; de toți iubitul bătrân Teodor Borza paroch gr. cat. în Valhdid, care deși mai bine de un jumătate de secol, între colegii săi tractuali a fost model în prețioșă acțiune pentru civilizarea poporului, — încă și astăzi în etate de 73 ani mai arangază în interesul bisericeii și școlii din parochia sa în tot anul conveniri sociale, conduce cor de cântări și ia parte la ori ce acțiune românească de interes comun, — și în urmă de harnicii preoți Avram paroch gr. cat. în Biertan și Secetă paroch gr. cat. în Șaroșul sășesc.

Adunarea s'a deschis înainte de amedăi îndată după serviciul divin prin o cuvântare frumoșă din partea inteligentului președinte al despărțământului Ilie Câmpăneanu învățător în Agărbicium. Au urmat după aceea celelalte puncte din programa ședinței, dintre cari amintesc: a) Prelegerea practică ținută de învățătorul local Ioan Sighișoreanu cu elevii săi, b) Disertația cetită de Gavril Bozoșanu, învățător în Biertan, despre datorințele învățătorilor și c) Prelegerea despre stupărit ținută de George Samoila învățător în Brateiu. Tôte acestea, cari au succes foarte biue, precum și celelalte puncte din program, au fost urmărite cu viu interes din partea celor de față.

Nu voesc a descrie decursul detaliat al desbaterilor referitoare la punctele din programă, cari aproape 5 ore au durat, ci mă mărginesc a consăta, că învățătorimea noastră cu atăta însuflețire, zel desinteresat, convingere bărbătescă, conștiință curată și cunoștințe pedagogice a desbătut punctele programului, în cât a captivat cu totul pe cei de față. Cu deosebire a fost interesantă critica făcută la prelegerea ținută de învățătorul local cu elevii săi. Iscușința cu care acești învățători au sciut să-și facă

și motiveze observările și la cele mai disparente erori din prelegerea din cestiune, este o dovadă despre cunoștințele lor pedagogice coreșpunătoare, ér entuziasmul și convingerea, cu cari erau împreunate acele observări, ne arată, că din acești tineri învățători vorbea conștiința datorinței.

Disertația ținută de harnicul învățător din Biertan Gavril Bozoșanu despre datorințele învățătorilor, a fost cu aplause primită. Datorințele ce le impune acest zelos luminător al poporului, colegilor săi, — cu plăcere trebuie să afirm, că nu sunt efluxul unui singur moment de entuziasm, ci sunt datorințe, cari în continu îi preocupă conștiința și pe cari după cum am esperiat, el însuși le și împlinesce.

După adunare a urmat banchetul, la care participanții entuziasmați de succesul adunării, au ținut mai multe toast înflăcărate, între cari unul de M. On. d-n protopop G. Simu pentru Escelența Sa metropolitană Dr. Victor Mihalyi, care stă în fruntea reuniunii învățătoresci; au mai toastat On. d-n Teodor Borza, ér dintre învățători d-l președinte al despărțământului Ilie Câmpăneanu, d-l Gavril Bozoșanu, d-l Ioan Axente și d-l Isidor Dopp învățător în Mediaș, acesta din urmă plin de însuflețire tinerescă și optimism, în cuvinte frumoșe, despre valoarea reală și viitorul strălucit al neamului românesc.

După banchet s'au îmbrăsciat cu toți către casă, cu impresiunile celea mai plăcute și cu dorul în inimă de a se vedé cât mai curând la proxima adunare a despărțământului, ce s'a decis a se ținé în Biertan.

Ni-se umple inima de bucurie când vedem, că învățătorii noștri sunt conșciți de datorințele lor, pentru-că trebuie să șcim, că învățătorii români sunt meniți, ca prin reformarea țeranului să realizeze idealul nostru: *cultura națională*, fără de care ne-am perde dreptul de esistență între poporele lumii culte și am peri ca și o pedecă, ce stă în calea civilizațiunei omenești.

M.

(Convocare.)

Despărțământul „Alba Iulia“ al reuniunii învățătorilor români gr. cat. din arhiepiscopia gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș își va ținé în sensul §-lui 21 al statutelor, adunarea generală de tómnă Sâmbătă în 22 Novembrie st. n. a. c. în șola română gr. cat. din Șard, la care se invită prin această toți membrii fondatori, ordinari și ajutători, precum și toți sprijinitorii învățământului nostru național.

1) Diminēța la 8 ore asistarea în corpore la serviciul divin. 2) Prelegerea practică de la ordinea zilei ținută cu elevii clasei I și II, de d-șora Iulia Coman inv. în Șard. 3) Deschiderea adunării prin președinte. 4) Cetirea apelului nominal. 5) Cetirea procesului verbal din adunarea precedentă. 6) Raportul cassarului și bibliotecarului. 7) Esmiterea a 2 comisii a) pentru censurarea casei și bibliotecii și b) pentru incasarea taxelor de la membrii ordinari eventual primirea de membrii fondatori și ajutători. 8) Disertație de George Spătaceanu inv. în Galda inferiără 9) Raportul comisiiunilor esmise în p. 7. 10) Discușiune asupra prelegerei și disertației. 11) Fixarea locului unde se va ținé adunarea generală de primăvară și alegerea persónelor disertante. 12) Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal. 13) Eventuale propuneri 14) Alegerea oficialilor pe an școl. 1902/903 15) Inchiderea adunării.

Galda inferiără, 1 Novembrie 1902.

Ioan Pampu, George Spătaceanu, preș. not. desp.

Literatură.

„Carnetul Roșu“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă a lectură ușor și distractivă. — „Moșul“ e conșcut cetitorilor noștri din număróșele sale lucrări publicate în foiașiarului nostru. Pprețul cu posta 50 bani.

Din Elisabetopole.

10 Noiembrie 1902.

Onorabilă Redacțiune! În 1 Noiembrie n. s'a ținut sinodul de toamnă anual al districtului protopopesc al Ibașfalăului, sub presiunea noului protopop d-l Georgiu Simu. — Cuvântul de deschidere, ce l'a pronunțat, a fost bine compus, plin de însuflețire și mult promițător. A vorbit apoi unul dintre cei mai bătrâni preoți, bineventând pe noul protopop, d-er tot-odată amintindu-i, că aici, deca a venit, nu va afla un așternut de rose, ci un agru care nu e deplin cultivat, și că voind a sta la culmea chemării va trebui să muncască din greu dând o altă direcțiune în administrarea oficiosă, care să aducă cu timpul rezultate mai îmbucurătoare; preoțimea, nu va rămâne indiferentă, ci cu rară însuflețire va încuraja pe șeful muncitor și va munci alături cu densusul.

Obiecte de deosebită importanță, nu s'au pertractat, căci tot timpul s'a trecut cu regularea restanțelor la cassa centrală din Blașiu, așa: taxa pentru cerculare pentru esatorat, pentru fondul scolar, pentru șematism, pentru abonamentul la ziarul „Unirea”, și altele. Sunt cam multe taxele ce se cer.

Se va ține în curând un alt sinod, la care vor fi chemați și curatorii primari, ca să se facă o nouă organizare în toate afacerile.

*

În 9 Noembrie n. s'a ținut tot în Ibașfalău adunarea reuniunii învățătorilor din protopopiatul Mediașului și al Ibașfalăului în școala de aici la care cu puțină excepțiune, au participat toți învățătorii ambelor tracte. După serviciul divin celebrat de noul protopop, și după un discurs bine alcătuit tot din partea densusului, s'au întrunit toți membrii la ședință, la care au participat, afară de noul protopop, și trei preoți tractuali, și anume: P. Borza din Valhdid, T. Avram din Bertan și Stefan Secetă din Șaroș. Nu sciu au făcut bine cei ce s'au prezentat, s'eu mai bine cei ce au absentat, căci conchemarea a fost pe di de Duminecă, lucru cam nepotrivit, ca în două protopopiate participând preoțimea la atâr ședințe, atâtea comune să rămână fără serviciul dumnezeesc. Se speră însă, că așa ceva nuse va mai întâmpla.

Învățătorul din Agărbiciu, ca președinte, a deschis ședința, după care au urmat pertractările, despre car, cred că veți primi din altă parte o descriere amănunțită. Notez însă, că în viața mea, o mai mare bucurie sufletescă ca aceasta nu a simțit sufletul meu, când m'am vădut în fața a peste 20 învățători, toți tineri vigoroși, curați, frumoși și plini de viață. D-er apoi la banchet, toastele urmate după acela al d. protopop ținut în sănătatea Esc. Sale metropolitului, erau care de care mai însuflețitoare. — S'au cântat și cântece frumoase naționale, căci de remarcat este, că cea mai mare parte dintre învățători sunt d-eruiți de Dumneșeu cu neprețuitul talant al vocii și al cântărilor. — Dorosc ca Dumneșeu să-și păstreze pe toți sănătoși, căci eu plin de însuflețire și cu frumoșe suveniruri m'am depărtat din mijlocul lor.

Glumețul.

Toți medicii consideră „Apa amară” Francisc Iosif ca unicul mijloc purgativ salin, care luat în doze mici are efect sigur, solubil și durabil. Premiată la 10 expoziții universale cu medalia de aur se capătă pretutindeni.

Cartea de aur.

Se scie, că d-l Păcățianu a scos cu multe cheltueli „Cartea de aur”, din care vol. I a fost confiscat și pentru care în curând se va ține procesul la Clușiu. D-l Păcățianu adresază acum publicului român următorul avis și rugare:

Aduc la cunoștința onoratului public român, că volumul II din opul meu „Cartea de aur, s'eu luptele politice-naționale ale Românilor de sub coróna ungară”, apărut de curând (prețul 10 coróne), a trecut prin censura procuraturii regesci din Clușiu, care n'a aflat în acest volum nimic de dificultat, prin urmare e delăturat pericolul de a fi confiscat și acest volum. Cât pentru volumul prim, s'ortea lui depinde acum de la verdictul curții cu jurați din Clușiu, care va fi dat asupra cărții încă în decursul lunii acesteia. În cas de condamnare cartea va fi nimicită; d-er o voi scote în ediție nouă, cu eliminarea pasajelor incriminate, și o voi trimite tuturor domnilor de la care a fost confiscată, pentru a nu rămâne nimeni în pagubă. Ca să pot purta însă enormele spese, ce le voi avé cu noua tipărire a volumului prim, rog onoratul public român să-mi dea sprigină de lipsă, cumpărând volumul II, care formeză un întreg de sine stătător, și conține material foarte interesant din viața noastră publică de la anii 1860 până la 1863.

Cu stimă:

Teodor V. Păcățian.

Convocare.

P. T. membrii fondatori, ordinari și ajutători ai „Societății pentru înființarea unei școle de fete române în Oradea-mare, prin acesta sunt convocați la adunarea generală, care se va ține în sala mică de la „Arborele verde”, la 14/27 Noembrie 1902 d. m. la orele 4 1/2 în Oradea-mare cu următorul program:

- 1) Deschiderea adunării.
- 2) Raportul general al comitetului despre activitatea dezvoltată.
- 3) Raportul casarului despre starea casei, precum și proiectul de buget pentru anul viitor.
- 4) Alegerea unei comisii de 3 pentru censurarea raportului general al comitetului.
- 5) Alegerea unei comisii de 3 pentru censurarea rațiociniului bugetului.
- 6) Esmiterea unei comisii de 3 pentru acuirea membrilor noi și incassarea taxelor.
- 7) Fixarea locului pentru adunarea generală viitoare.
- 8) Eventuale discursuri, ori propuneri.
- 9) Alegerea de 3 membrii pentru verificarea procesului verbal.
- 10) Încheierea.

Oradea-Mare, din șed. comitetului ținută la 1 Noiembrie 1902 n.

Iosif Roman m. p. Andreiú Horvath m. p.
președinte secretar

Prăsirea pomilor din sémintă și îngrijirea pădureților.

(Fine.)

Dintre lucrările mai însemnate, după ce a răsărit sémintă, ar fi plivitul, săpatul, udatul și, ivindu-se necesitatea, și gunoarea.

Până ce pădureții au numai 3—4 foi, curățirea constă numai din plivit, ér după acesta, — mai ales decă am sémănat în rânduri, — îi putem și săpa.

Mare greutate întâmpinăm cu curățitul, decă sémănatul nu s'a făcut în rânduri, ci împrăsciat, în casul acesta de săpat nu póte fi vorba, ci numai de plivit.

Fiind pământul mai uscat, înainte de a ne apuca de plivit, trebuie bine udat, ca nu cumva scotând buruena, să smulgem și pădureții.

Decă pădureții ar fi prea deși, atunci îi rarim, lăsând între ei o distanță de 3—4 cm. Fiind necesitate, pădureții scoși cu ocașiunea rării îi putem răsădi aiurea. În cazul acesta rării se face când pădureții

au cel puțin 3—4 foi. Acest lucru se face în scopul de a promova înmulțirea rădăcinilor fróse.

Răsădirea pădureților se face într'un pământ mános și ușor, la o depărtare de 4—5 cm. unul de altul și 25—30 cm. depărtare între rânduri. Răsădirea se îndeplinește cu ajutorul unui pociump, adunând apoi bine pământul în jurul pădurețului.

Pădureții răsădiți, — fiind sóre, — trebuie umbriți în decurs de 3—4 zile. Acesta se face punând printre șire muschiú, pe care după-ce l'am așezat, acoperind cu el tot pământul, îl udăm bine. Umbritul de altcum se mai póte face, punând pe stratur și numai ramuri cu frunziș verde.

Pădureții, cari n'au fost răsădiți, ci crescúți în locul unde au fost sémănați toamna îi scótem și împărțim, punând pe cei de grosimea unei ceruse (creion) de o parte, și pe cei mai subțiri de altă parte.

Legăți apoi în snopi, îi îngropăm separat, până la primăvară, lăsând afară numai v-erfurile.

Scotându-i primăvara, pe cei mai groși îi plantăm în școala de altoit, unde în curând vor fi altoiți, ér cei mai subțiri după-ce le-am scurtat rădăcina până în 8—9 cm. și tulpina la cei mai slăbuți de jumătate, ér la cei mai tari mai puțin, îi transplantăm în grădina provisorică, în stratur de câte 130 cm. lățime, în depărtare de 10—15 cm. unul de altul și 25—30 cm. depărtare între șiruri.

În decurs de un an apoi și aceștia, căpătând rădăcini laterale mai frumoșe, se întăresc așa, că la primăvara viitoare vor puté fi transplantați în școala de altoit.

Pădureții din simburii cu cója tare, deja în anul întâiu se desvóltă și întăresc așa de bine, în cât toamna îi putem scóte și îngropa. ér primăvara îi putem transplanta de-adreptul în școala de altoit.

Decă însă și aceștia, din óre-care cauză, — spre exemplu au fost prea deși și nu s'au putut îndeajuns desvóltă, — ar fi prea subțiri, și pe aceștia îi transplantăm un an în grădina provisorică.

Atât pădureții răsădiți, cât și cei rămași în locul unde au fost sémănați, decă am observa că nu se desvóltă în destul, îi gunoim, presărând între șiruri gunoii putred s'eu compost, după care îi udăm bine. În scurt timp după acesta vom observa, că încep a da înainte.

Golindu-se școala de sémănat, în aceea cel puțin timp de doi ani nu mai sémănam pomii, ci alegem spre scopul acesta alt loc mános și prospét. Locul r-emas gol îi gunoim bine cu cenușă amestecată cu gunoii și-l folosim spre a cultiva în el plante de săpă, mai ales fasole s'eu mazere.

A. Boldor.

Kectificare. În n-rul trecut, în articolul cu acest titlu, s'au strecurat 3 greșeli de tipar. Anume în rândul al 6-lea din alineatul 8, în loc să fie, „când ad ca fractele lor sunt c-ópte” s'a tipărit „f-undele lor sunt c-ópte”. În rândul al 3-lea din alineatul 10, în loc de „atunci sémăntă o ier-d-ău în modul următor”, s'a tipărit „atunci sémăntă o sémăntă în modul următor”. În rândul 3 din alineatul 11 în loc de „punem un rând de sémăntă și er un...” s'a tipărit: „punem un rând de sémăntă și var un....”

Folosul și dauna pasérilor.

— Fine. —

Codobatura (pasérea plugului) se numește așa, fiind-că umblă mai cu sémă după brazda plugului, de unde adună tot felul de insecte, vermi și omide. Afară de acestea ea mai consumă sumedenie de musci, țintari și alte insecte aripate. Codobatura trăește bucuroș și în apropierea apelor și e o pasérea fórté veselă, de órece códa și-o mișcă neîntrerupt. Codobatura se

numără între paséřile folositoare plugăritului.

Țiclenul v-énat, pe care de multe-ori îl vedem prin ferestrele caselor, prin șură și grădină, consumă totfelul de omide, insecte și vermi, pe cari le prinde în sborul s'eu repede. Țiclenul v-énat e o pasérea fórté veselă și neastimpérată, de óre ce cât e lumea nu stă pe loc. Țiclenul v-énat se ține de paséřile folositoare plugăritului.

Graurul iubesc mai cu sémă viața socială, de aceea umblă tot în stoluri s'eu c-árduri mari pe pășunile vitelor, ba une-ori se pun și pe acelea și le curată de insectele ce se află pe ele, ér de pe pășuni și de prin rămăturile porcilor, adună tot felul de vermi, omide și insecte stricicioșe așa că puțină danuă, ce o fac și ele une-ori prin vii și grădini, devine de tot ne-însemnată pe lângă folosul cel mare, ce-l aduce economului. Graurul este numărat între paséřile folositoare plugăritului.

Sturzul este o pasérea c-ántăretă, care face să r-ésune de glasul lui grădinile și pădurile noastre. El adună cu deosebire de pe sub muschiul din pădure tot felul de ouă, omide, păpuși și insecte, așa că cu drept cuv-ent se póte díce despre el, că folosesc economului îndoit: odată, că face muzică fără de plată, a doua, că scapă de insectele și omidele stricicioșe. Sturzul încă se numără între paséřile folositoare plugăritului.

Pitulushul, după cum îl arată și numele este o pasérea fórté micuță, care mai mult sare și se pitulă dinaintea omului, de cât sbórá. El încă adună tot felul de paian-gin de prin garduri și alte locuri p-ărășite apoi păpușele și ouăle aceluia și ale altor insecte, pe cari le prinde prin săriturile lui. Pitulushul încă se numără între paséřile folositoare omului.

Priveghitóra (filomela) este regina paséřilor c-ántătoare, cari tr-ăesc mai cu sémă prin păduri și prin pometurile mai mari. Ea se nutrește mai cu sémă cu ouă (sac) de furnici și cu alte insecte. Priveghitóra încă se numără între paséřile folositoare plugăritului.

R-éndunelele, cari sunt de mai mult specii, sunt cunoscute și economilor noștri ca paséřile cele mai nevinovate, cari nu fac nici o danuă, ci cât e díua de mare nu stau pe loc, ba chiar și prin plóiesbóru și prind muștele, cari moleștează în decursul v-erei neîntrerupt pe ómenii și animale. De aceea economii noștri pretutindenea crută și ocrotesc în prejurul caselor și șirilor lor, ér de cum-va v-éd vr'un copil mai r-ésfățat, că se apropie de cuibul lor, strigă r-ăstit: „s-é nu umbli la cuibul r-éndunelelor, că-ți s-écă m-ána”. R-éndunelele se numără între paséřile cele mai folositoare omului.

Turtur-lele, cari tr-ăesc cu părechea ér decă le móre acesta, nu se mai însótesc cu alta, tr-ăesc mai cu sémă pe marginea pădurilor și în apropierea aceluia. Se nutresc cu sémă de grăunte și de buruani ér decă se țin în colivii, încă se pr-ăesc fórté cur-énd. Ele încă se numără între paséřile folositoare omului.

Prepelit-é le tr-ăesc mai cu sémă prin ierburii și holde, de pe unde adună grăuntele cădute din spice și ierburii. Cu privirea la modul lor de viețuire și nutrire, ele o multă asemănare cu găinile noastre de óre-ce ca și acestea, umblă mai mult pe pământ și se scaldă în ț-erînă. B-ărbătușii de prepelită c-ántă tot „pitpalac”, ér feme-iușca îi r-éspunde tot „vo, vo”.

Parz-éle iubesc mai cu sémă f-énețele și bălțile, pe unde umblă une-ori și în c-árduri și de pe cari string tot felul de bróște, șoap-ăre și șerp-ți veninoși, pe cari îi d-ăune-ori în gușe și puilor de acasă. D-er și constatat, că ele mai adună de pe f-énețele și puii paséřilor mai mici de prin cuiburi prin ce devin în câtva și stricicioșe. B-ăzele se numără între paséřile folositoare plugăritului.

Noi am ar-ătat aci numai câte-va din cele 83 specii de paséři însirate în cartea numită. Afară de acelea 83, într'un capítol deosebit se mai însiră numele tuturor paséřilor, cari se află în Ungaria și al căruia număr se urcă la 334 specii.

— După socotéla unui învățat francez, decă n'ar exista paséři pe pământ acesta după 9 ani ar răm-áne sterp și pl-ășuv, n'ar mai crește pe el i-erba n'ar mai fi recoltă, nici în cazul acela, decă insecte

Cu 15 Noembrie se începe
VENDARE OCASIONALĂ
 de Crăciun.

Prețuri fórté leftine.
 între cari mai multe:

Pongé și liberiy neted și modelat, mă-tase veritabilă, metru	70 cr.
Tafetas și louisine cadrilate, mătase veri-tabilă, metru	80 cr.
Barson care se spală metru	50 cr.

Mostre se trimite în provincie cu plăcere.

Szénásy, Hoffmann & Cie.
Magazin de mătăsărie
 Budapest, IV., Bécsi-uteza 4.

Calendarul săptămânii.
NOVEM. (1902) are 30 zile. BRUMAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	3 S. m. Acepșima	16 Edmund
Lun.	4 C. păr. Ioanițiu	17 Gregoriu
Marți	5 S. Galateon	18 Eugeniu
Merc.	6 S. Pavel arch.	19 Elisabeta
Joi	7 33 m. dela Melit.	20 Felice
Viner	8 † Arh. Mih. Gavr.	21 † Intr. în bis.
Sâm.	9 S. Onisifor, Perf.	22 Cecilia

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 14 Noiembrie 1902.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	12	60
"	Grău mijlociu . . .	12	10
"	Grău mai slab . . .	12	—
"	Grău amestecat . . .	9	—
"	Săcară frumôsă. . .	8	40
"	Săcară mijlociă. . .	8	20
"	Orz frumos . . .	7	20
"	Orz mijlociu. . .	7	10
"	Ovês frumos. . .	5	20
"	Ovês mijlociu. . .	5	10
"	Cucuruz . . .	10	80
"	Mălaiu (mei) . . .	8	—
"	Mazăre. . .	16	50
"	Linte . . .	14	—
"	Fasole . . .	15	—
"	Sămânță de in. . .	24	—
"	Sămânță de cânepă . . .	7	—
"	Cartofi. . .	1	20
"	Măzărîche. . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	1	04
"	Carne de oerbec. . .	—	64
100 kil.	Său de vită prospăt . . .	44	—
"	Său de vită topit . . .	64	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Nr. 818—1902.

a. f. c. sc. d.

Concurs.

la post de învățator.

Prin această se escrie concurs la postul învățătoresc de la școala funcțională elem. din Monor. Emolumentele sunt: 800 corone plată, 60 corone banii de cuartir și adausuri cincenale

Cererile ajustate în regulă sunt de a se înainta la subscrisa comisiune administratoare până în 25 Noiembrie 1902.

Învățătorul ales va avea să ocupe postul numai decât.

Dela comisiunea administratoare de fondurile centrali școlastic și de stipendie din districtul Năsăudului

Năsăud' la 6 Novembre 1902.

Președinte:

Gerasim Domide m. p.

Secretar:

743,1—1 **Dr. Nestor Simon** m. p.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

121 TELEFON 121

Serviciul cel mai prompt, solid și conscientios oferă noul aranjat

BIROU de INFORMAȚII

și

MIJLOCIRI de SERVITORI

Rudolf Haas,

(1—3.) 33. Strada Mihael-Weiss 33.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nr. 6540—1902.

PUBLICAȚIUNE

Spre scopul aplicării cametelor pro 1902 din fundațiunea „Jubileului de încoronare” pentru îmbrăcarea copiilor seraci, aparținătorii orașului Brassó, fără deosebire de naționalitate și religione, dintre cari copii orfanii și anume: 1) copii fără părinți; 2) copii fără tată; 3) copii fără mamă, mai întâi se iau în considerațiune; mai departe din acești copii numai acei în etate dela 4—15 ani, se provocă părinții, respective tutorii astor fel de copii, de a-și ascerne referitoare cereri netimbrate, provădute cu atestatele de botez și cu acele de sărăcie vidate de oficiile parohiale său scaunul orfanal, cel mult până în 1 Decembrie a. c. acestei autorități.

Brassó, în 13 Noemvrie 1902.
1—1 *Căpitanatul orașenesc.*

In piața Prundului nr. 5, colț

este un local de Boltă de închiriat.

Tot în aceeaș casă, constatătoare din 3 boite, 5 odăi, 2 bucătării, grajd, grădină, vis-a-vis de biserica S. Nicolae. Poziție foarte frumoasă în fața sôrelui.

Precum și un loc de zidit. nr top. 10765, 10766, în drumul Gărei, vis-à-vis de Magazinele „Albinei” în mărime de 3400 metri □.

Ambele aceste imobile sunt de vânzare.

Doritorii se pot adresa la proprietar în Piața Prundului nr 5.

4—5. (7eg)

Nr. 15677—1902.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la vinderea birtului orașenesc din Timișul de sus.

La 20 Noemvrie 1902, 10 ore a. m. se va ține în localitatea oficiului economic orașenesc licitațiune cu oferte pentru vinderea birtului orașenesc din Timișul de sus înscris în protocolul cărții funduare a Brașovului Nr. 1 A + Nr. ord. 119 Nr. top. 25408, 25409 — constatător din edificiile pentru cărciumă, curte și un țeuat, cu o suprafață în mărime de 2581 m. □

Ofertele sunt a-se presenta în scris la oficiul economic orașenesc până la ziua de licitație, tot de-o dată și în ziua pertractării ofertelor.

Oferte orale se pot face în ziua de licitațiune.

Condițiunile ofertelor și ale licitațiunii precum și cele ale contractului de cumpărare ce se va încheia, se pot lua în vedere în localul oficiului economic orașenesc în fie care și în decursul ôrelor de funcțiune și până la ziua de licitațiune.

Brassó, în 21 Octomvre 1902.

3—3 (731) *Magistratul orașenesc.*

DEPOSIT ! **DEPOSIT**
de articole de mărfuri de gumi
igienice. din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA
I., Brandstättle 3.
Prețuri curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă.
Discreț. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

In Transilvania

Cea mai mare colectură principală

invită prin presenta pe On. sa clientelă a-și procura

Losuri de clasă

pentru tragerea din:

20 și 21 Noemvrie n. a. c.

cu prețurile originale statorite de Direcțiune și adecă:

Un los întreg Cor. 12.— Un los de un sfert Cor. 3.—
" " de jumătate " 6.— " " " o optime " 1.50

Considerând, că am plătit până acuma Onor. năstre clientele câștiguri colosale ca:

- Unasutămii Corone pe Nr. 96229 în Brașov,
- Douădecimii " " " 65164 " "
- Treiđecimii " " " 22533 " Sibiu,
- Douădecimii " " " 12893 " Seghedin,
- Đecemii " " " 6366 " K-Vásárhely,
- Đecemii " " " 52070 " Satulung,
- Đecemii " " " 65170 " Cămpina,
- Đecemii " " " 65579 " Résznov,

mai departe câștiguri de: Cincimii, Douēmii, Unamii corone etc. în sumă totală de milioane, rezultă, că colectura noastră așa de norocôsă e de preferit față de altele.

Efectuim comandele dia afară cât se pôte mai prompt și plătim tôte câștigurile fără nici o detragere și sub cea mai mare discrețiune.

(7—10.)

Jacob L. Adler & Fratele,

societate de bancă în comandită, Brașov
cea mai mare colectură principală din Transilvania.

Franselarie fină și de lucș,

precum și pâne de casă se capetă în fiecare și prospetă în Brutăria

WILHELM SCHMIDTS

3 Strada aței nr. 3, și în Str. Hirscher nr. 6.

La ESPOȘIȚIA SPECIALĂ din LONDRA în 1902 premiat cu medalia de aur.

5—4. (735)

După-ce loteria de clasă reg. ung. în urma șanselor de câștig neîntrecute, încât și-a câștigat în fața publicului mari rezultate, Direcția s'a vădit necesităta de a urca pentru viitoră loterie a XI șansele de câștig în mod considerabil prin noul plan de tragere, ridicând numărul losurilor la

110.000 losuri cu 55.000 câștiguri.

Losurile inserate în noul plan de tragere constau din 5000 câștiguri, partea cea mai mare din câștiguri lă 80,000, lă 50,000, 2 lă 25,000, 5 lă 15,000, 5 lă 10,000, 5 lă 2000, 4 lă 1000, 14 lă 500 etc., care se adaugă la câștigurile cunoscute de mai nainte de 600,000, 400,000, 200,000, 100,000 etc. etc.

Losuri pentru clasa I. a loteriei XI-a, a cărei tragere va urma deja în 20 Noemvrie a. c. se capătă la firma

MIHALOVITS & NUSSBÄCHER,

Misa pentru clasa primă e: $\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ La trimitere cu poșta pentru listă și porto 40 bani mai mult Lei —.60 mai mult.

Coroane	12.—	6.—	3.—	1.50 b.
Lei noi	12.70	6.35	3.20	1.60 b.

De autoritate concesionat.

Adresa de Telegramme: **KONNERTH & C-o.** Telefon nr. 37.
Konnerth-Brassó.

Primul Birou de Agentură, Comisióne și mijlociri, în Brașov, Strada Orfanilor nr. 4.

Secția I. Mijlociri de împrumuturi Hypotecare.

Recomandăm serviciile noastre pentru mijlociri de împrumuturi ipotecare pe case, holde în oraș și la sate, cu dobândă mică, dela Institutul de „Credit Fonciar“ („Boden-Credit-Anstalt“) din Sibiu, (cel mai vechiu institut cu scrisuri fonciere din Transilvania). Executarea: cu intabulația etc. isprăvim noi, economisând spesele cele mari, celor ce solicită împrumuturi.

Secția II. Asecurări.

Primim oferte de asigurări pe viață și rente, asigurări de copii, de zestre, servicii militare la cele mai mari și renumite institute din țară și străinătate.

Secția III. Mijlociri.

Mijlocim cumpărări și vânzări de case, holde și alte terene precum și întreprinderi industriale cu condițiile cele mai culate.

Mijlocim grabnic personal de serviciu și de lucrări de ori și ce categorii.

Cu totă stima:

Konnerth & C-o.

3—3.(741).

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Epilepsi.

Cine suferă de epilepsie, cărei, de nervi se ceară broșura în privința acésta se trimite gratis și franco dela Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.

INTINDE NOROCULUI MÂNĂ!

Mulți au fost favorizați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loteria de clasă reg. ung. privil.

Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri Din

110.000 Losuri 55.000 se sortează cu câștiguri în bani gata.

Cel mai mare câștig eventual

1.000,000 Coroane.

1 Premiu 600.000, 1 câștig lă 400.000, 200.000, 2 lă 100.000, 1 lă 90.000, 2 lă 80.000, 1 lă 70.000, 2 lă 60.000, 1 lă 50.000, 40.000, 5 lă 30.000, 3 lă 25.000, 8 lă 20.000, 8 lă 15.000, 36 lă 10.000, 67 lă 5000, 3 lă 3000, 437 lă 2000, 803 lă 1000, 1528 lă 500, 140 lă 300, 34450 lă 200, 4850 lă 170, 4850 lă 130, 100 lă 100, 4350 lă 80, 3350 lă 40. Adeca:

14.495.000 cor. Patru-spre-dece milioane 459 000 coróne.

GLÜCKSKALENDER.

Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
1 9746	1 8568	1 9270	1 4074	1 4088	1 1728	1 1734	1 9641	1 3891	1 3894	1 9539	1 10969
2 2567	2 2627	2 3058	2 1046	2 1291	2 3534	2 3537	2 3829	2 5136	2 5138	2 9634	2 10962
3 3742	3 3815	3 8629	3 3218	3 3514	3 2322	3 4802	3 5377	3 5377	3 5630	3 9660	3 10997
4 3896	4 4264	4 2629	4 2819	4 3519	4 4802	4 4802	4 5377	4 5377	4 5630	4 9660	4 10997
5 5162	5 5163	5 3818	5 4438	5 4639	5 5256	5 6145	5 6446	5 6446	5 6603	5 9663	5 10993
6 5632	6 5634	6 5257	6 2341	6 2341	6 6442	6 6442	6 6445	6 7439	6 7439	6 9662	6 10998
7 6567	7 6567	7 5257	7 6442	7 6442	7 6442	7 6442	7 6442	7 6442	7 6442	7 9663	7 10999
8 6567	8 6716	8 6001	8 6568	8 6568	8 7437	8 7437	8 7437	8 7437	8 7437	8 9663	8 10999
9 6716	9 7975	9 6581	9 7307	9 7307	9 8117	9 8117	9 8117	9 8117	9 8117	9 9663	9 10999
10 7523	10 8218	10 6718	10 8062	10 8063	10 8351	10 8351	10 8351	10 8351	10 8351	10 9664	10 10966
11 8305	11 8352	11 7977	11 8324	11 8324	11 8357	11 8357	11 8357	11 8357	11 8357	11 9665	11 10967
12 8931	12 10961	12 8327	12 9227	12 9227	12 10961	12 10961	12 10961	12 10961	12 10961	12 9666	12 10968
13 10961	13 10991	13 9137	13 10961	13 10961	13 10961	13 10961	13 10961	13 10961	13 10961	13 9667	13 10969
14 10998	14 9272	14 10961	14 10991	14 10991	14 9272	14 9272	14 9272	14 9272	14 9272	14 10961	14 10969
15 9269	15 2832	15 10991	15 9274	15 9274	15 9274	15 9274	15 9274	15 9274	15 9274	15 10999	15 10969
16 984	16 5578	16 9271	16 4077	16 5459	16 5459	16 5459	16 5459	16 5459	16 5459	16 3894	16 10966
17 8464	17 2639	17 806	17 10473	17 1732	17 1732	17 1732	17 1732	17 1732	17 1732	17 5136	17 10991
18 2632	18 3815	18 1045	18 34494	18 3522	18 3522	18 3522	18 3522	18 3522	18 3522	18 5519	18 10991
19 3815	19 42273	19 3270	19 28193	19 3207	19 4805	19 4805	19 4805	19 4805	19 4805	19 6447	19 10967
20 4048	20 5234	20 3818	20 4637	20 4802	20 5268	20 5268	20 5268	20 5268	20 5268	20 6606	20 10967
21 5162	21 5904	21 4418	21 5230	21 5260	21 6444	21 6444	21 6444	21 6444	21 6444	21 7994	21 10991
22 5902	22 6567	22 5252	22 6442	22 6443	22 6584	22 6584	22 6584	22 6584	22 6584	22 8699	22 10968
23 6561	23 6716	23 6004	23 6569	23 6580	23 7436	23 7436	23 7436	23 7436	23 7436	23 8387	23 10991
24 6716	24 7976	24 5568	24 7432	24 7432	24 8117	24 8117	24 8117	24 8117	24 8117	24 8387	24 10992
25 7974	25 8326	25 6718	25 8061	25 8118	25 8374	25 8374	25 8374	25 8374	25 8374	25 8387	25 10992
26 8317	26 9137	26 7978	26 8325	26 8374	26 8374	26 8374	26 8374	26 8374	26 8374	26 8387	26 10992
27 8317	27 10961	27 8327	27 9264	27 10962	27 10962	27 10962	27 10962	27 10962	27 10962	27 9342	27 10992
28 10961	28 10991	28 9139	28 10962	28 10962	28 10991	28 10991	28 10991	28 10991	28 10991	28 6318	28 10961
29 10999	29 10961	29 10991	29 10991	29 10991	29 9279	29 9279	29 9279	29 9279	29 9279	29 6304	29 10992
30 9267	30 10991	30 9275	30 9275	30 9275	30 9275	30 9275	30 9275	30 9275	30 9275	30 9275	30 10992
31 2877	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 9271	31 10961

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstage verzeichneten Nummer. In die ein Kalender ist an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ungeheurer Bestimmung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrega întreprindere e pusă sub supravegherea statului.
Prețul original al losurilor stabilit după planul Clasa I.:
Pentru o optime (1/8) fl. —.75 seu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 seu cor. 3.—
„ „ jumătate (1/2) fl. 3.— „ „ 6.—; „ „ întreg (1) fl. 6 — „ „ 12.—
Se trimet cu ramburs seu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficióse se expedeză după tragere. — P' anuri oficióse gratis.
Ne rugăm ca comande de lo-uri originale a se trimite direct la noi până în

20 Noemvrie a. c.

Filialele:
Waltzerring 4.
Museumring nr. 11.
Elisabethring 54.
A. TORÖK & Co.
casă de bancă
Budapest, VI Theresienring 46/a
Cea mai mare întreprindere de Loterie de clasă.

Mulțe și forțe mai câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și aume n timp scurt peste nouă milioane de coróne.

Scrisóre de comandă de tăiat.
Domnului **A. T Ö R Ö K & Co.**, Budapest.
Binevoit a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreuna cu planul oficial.
Sună de fl. { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
{ méză cu mandat postal. } să ștergeți).

Devisa: Dever mare, câștig puțin.

P. PAVEL, CROITOR WIENES civil și militar.

Am onórea a aduce la cunoștința On. public, că atelierul meu de

Croitorie de uniforme și haine civile, ce-l avém sub Bucum Nr. 15 l'am mutat dela 30 Septembrie 1902 în Strada Michael-Weiss Nr. 26.

Atrag atenția p. t. Domni, cari servesc anul de voluntar că la mine se pot capéta cu 124 coróne următoarele obiecte de uniformă:

- 1 mantă, 1 tunică, 1 pantolon, 1 blusă, 1 balonetă elegantă cu curea după plac, 1 părechiă mănuși, 1 cravată.
- Tóte aceste haine se confecționéză din stoffe fine după măsură și regulament. Tot-déuna sunt provédut cu stoffe englezesc.
Rugând pe On. public de binevoitorul seu concuor., subsemnez
cu totă stima
P. PAVEL.

In urma unei cărți postale, merg în persónă a lua măsură.

Fluidul Kwizda.

Fluid pentru toristi
Kwizda fluid pentru soldinã.

Fricțiune probată contra soldinei. Intrebuintată de Turisti, Biciclisti și calãreși cu succes pentru recreare după ture mai mari.

Prețul o sticlă cor. 2.—, 1/2 sticlă cor. 1.20.
— Veritabil se capéta în tóte farmaciile. —
Deposit principal la
Franz Joh. Kwizda
k. u. k. Oest.-ung. kön. Rumän. u. fürstl. Bulg. Hofl. Kreis-Apotheke KORNEUBURG, bei Wien.

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(Pentru pa hetare 20 filler deosebit)

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/1., Semmergasse 1.

Să se ceară pret-tindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțari de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu se póre capéta, trimet 7 sticle cu 5 cor. 20 fil. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se capéta în BRAȘOV la farmacia D-ului Victor Roth.